
BIBLIOTECA D'AULA: UNA OPORTUNITAT PER A LA LECTURA I EL CONEIXEMENT

Biblioteca d'aula: Una oportunitat per a la lectura i el coneixement

Subdirecció General de Llengua i Plurilingüisme
Servei d'Immersion i Acol·liment Lingüístics
Programa biblioteca escolar "puntedu"

Abril de 2016

Els continguts d'aquesta publicació estan subjectes a una llicència de [Reconeixement-NoComercial-CompartirIgual 4.0 Internacional de Creative Commons](http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/deed.ca). Se'n permet còpia, distribució i comunicació pública sense ús comercial, sempre que se n'esmenti l'autoria i la distribució de les possibles obres derivades es faci amb una llicència igual que la que regula l'obra original.

La llicència completa es pot consultar a:

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/deed.ca>

ÍNDIX

1. LA BIBLIOTECA ESCOLAR I LA BIBLIOTECA D'AULA: DUES REALITATS QUE ES COMPLEMENTEN	5
1.1. QUINES BIBLIOTEQUES D'AULA?	7
1.2. BIBLIOTEQUES DIVERSES, FUNCIONS DIFERENTS	8
1.3. LA CONSTITUCIÓ DE LA BA	12
2. LA BIBLIOTECA DE L'AULA A EDUCACIÓ INFANTIL I PRIMÀRIA	15
2.1. EL FONS DE LA BA	15
2.2. L'ESPAI DE LA BA	21
2.2.1. Ubicació i mobiliari	21
2.2.2. Organització del fons	24
2.2.3. Il·luminació	27
2.2.4. Retolació	28
2.3. LA IMPLICACIÓ DEL PROFESSORAT I DELS ALUMNES	30
2.4. LA DINAMITZACIÓ DE LA BA	31
3. LA BIBLIOTECA D'AULA A SECUNDÀRIA	36
3.1. EL FONS DE LA BA	39
3.2. L'ESPAI DE LA BA	44
3.3. LA IMPLICACIÓ DEL PROFESSORAT I DELS ALUMNES	46
3.4. LA DINAMITZACIÓ DE LA BA	47
4. EXEMPLES DE BONES PRÀCTIQUES DE BIBLIOTECA D'AULA	53
5. A TALL DE CONCLUSIÓ	93
6. BIBLIOGRAFIA	95

Justificació

En els darrers temps han arribat al programa de biblioteca escolar "puntedu" inquietuds en relació amb la creació i l'ús de les biblioteques d'aula (BA). De vegades es plantegen dubtes als centres (És necessari tenir BA si hi ha biblioteca de centre? Quins materials hi hauria d'haver? D'on haurien de sortir aquests materials? Han de ser permanents? Com es pot dinamitzar la BA?). Aquest document neix amb la intenció clara d'ajudar a resoldre aquestes inquietuds i d'aportar orientacions per a la creació i la dinamització de les BA, en centres tant d'infantil i primària com de secundària, sense perdre de vista la seva interacció amb la biblioteca del centre.

A l'apartat 1 del present document es tracta la relació entre la BA i la biblioteca escolar (BE), i es diferencien clarament les funcions d'una i altra.

Els apartats 2 i 3, amb una estructura semblant, donen orientacions pràctiques d'organització, funcionament i dinamització de les BA. Tot i que les BA de cada etapa tenen alguns punts en comú, cal considerar-ne els aspectes diferencials, i és per això que s'ha desdoblant en dos apartats. Al final del dossier hi ha un recull d'experiències que sorgeixen a partir de BA que funcionen i que poden resultar interessants.

1. LA BIBLIOTECA ESCOLAR I LA BIBLIOTECA D'AULA: DUES REALITATS QUE ES COMPLEMENTEN

En tractar el tema de la BA, de vegades es planteja la qüestió en clau dicotòmica o, si més no, en termes d'exclusió: *la BA substitueix la BE, la fa supèrflua*. Aquest podria ser un d'aquells debats estèrils que contribueixen a paraitzar qualsevol dinàmica renovadora: s'hauria de considerar que no són dues entitats irreconciliables sinó que "es complementen pel que fa a les seves funcions i resolen les seves carències".¹

En un moment en què podria semblar que la BE comença a estar en crisi per les facilitats d'accés a la informació que proporcionen els entorns digitals, aquesta dicotomia pot ser més viva que mai.

Certament, en alguns països més avançats que el nostre pel que fa a l'accés a la informació digital es posa en dubte la necessitat de crear i/o mantenir unes BE que impliquen despeses considerables en adquisició de recursos i sous de personal. Aquesta actitud es detecta especialment als països on les BE depenen íntegrament de comitès externs, que en determinen aspectes essencials com ara els pressupostos. A la Gran Bretanya, per exemple, un conjunt d'entitats del món educatiu i bibliotecari va iniciar l'any 2004 la campanya *School libraries: making a difference*,² que evidenciava els beneficis que una biblioteca que exerceix bones pràctiques aporta als aprenentatges, l'adquisició de competències diverses, entre les quals la lectura i el treball amb la informació, i que també apostava per un canvi educatiu. Als EUA, les associacions de bibliotecaris escolars també han endegat diverses campanyes per mostrar la utilitat de les biblioteques escolars en un entorn on la informació és inestable i de poca qualitat, i han

¹ K. OSORO. [¿Biblioteca de aula o biblioteca escolar?](#) Canal lector. Fundación Germán Sánchez Rui Pérez. [Consulta: 28 febrer 2016].

² http://www2.curriculum.edu.au/scis/connections/issue_69/school_libraries_making_a_difference.html

elaborat unes "caixes d'eines" amb documents i recursos que aporten arguments favorables al seu manteniment.

D'altra banda, cada vegada hi ha més estudis³ que estableixen la relació directa entre l'existència d'una BE de qualitat i una millora del rendiment escolar de l'alumnat, en aspectes tan diversos com l'eficàcia lectora i l'ús crític i responsable de la informació; i que demostren que la BE contribueix a reduir les diferències de rendiment atribuïbles al nivell sociocultural de les famílies dels infants i els joves. I és que si parlem de BE de qualitat com d'"un espai educatiu i dinàmic, un entorn de formació que ofereix materials en tots els tipus de suport per a l'aprenentatge i per a la recerca"⁴, entendrem que difícilment es pot renunciar a la seva funció en la formació global de l'alumnat.

Tot i així, en aquests països i en altres de més propers, com França, les BE tenen una tradició d'anys que les ha consolidat. En aquests entorns, la BA no s'entén tant com una unitat específica sinó com una secció dipositada a l'aula, de la biblioteca central, que respon a un concepte de biblioteca totalment diferent: un conjunt de documents i recursos seleccionats entre els que configuren la BE, en funció del nivell dels alumnes o de les necessitats generades en el desenvolupament de les classes.

³ [Impact of School Libraries on Student Achievement](#) (2011). Informe del NYCC (New York Comprehensive Center), en què es revela que la presència de les biblioteques dels centres educatius correlaciona amb la millora del rendiment escolar i la prevenció de la fractura digital. [Consulta: 28 febrer 2016]

[Impact of School libraries on learning: Critical review of published evidence to inform the Scottish education community](#) (2013). Estudi encarregat pel SLIC (Scottish Library and Information Council) per demostrar l'impacte de les biblioteques escolars en el rendiment i l'aprenentatge. [Consulta: 28 febrer 2016]

⁴ [Directrius i estàndards per a les biblioteques dels centres educatius de Catalunya](#). [Barcelona]: Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament, Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya. [Consulta: 28 febrer 2016]

Els últims anys, a casa nostra, s'ha posat de manifest la necessitat de millorar la pràctica lectora dels alumnes, tant a primària com a secundària. Això ha portat molts centres a prendre la decisió de crear BA, amb la intenció de disposar d'un recurs per promoure la lectura, fer visibles els llibres a les aules i apropar-los als alumnes: es fa difícil transmetre la importància de la lectura si a les aules no hi ha llibres a l'abast.

Aquest fet, això no obstant, no ens ha de dur a renunciar a la BE, com un recurs que no es limita a la lectura, i que els estudiants dels països del nostre entorn utilitzen amb tota normalitat.⁵

1.1. Quines biblioteques d'aula?

Les BA tenen tot el sentit quan s'entenen com a seccions de la BE, des de la qual es poden crear en funció de les necessitats, a partir de seleccions fetes pel professorat, per l'alumnat o conjuntament. Han de facilitar l'aproximació als alumnes de tots els recursos disponibles: deixant de banda que puguin anar-los a buscar a la biblioteca de centre, és vital que els alumnes convisquin amb els llibres dins el seu espai vital, l'aula.

Certament, hi ha moltes BA dinàmiques, que funcionen en connexió amb la BE, que tenen un fons sempre canviant, que varia en funció dels continguts que es treballen a l'aula, de les preferències lectores dels alumnes i dels ritmes de treball i lectura de cadascú. Sovint es constitueixen a partir de préstecs per un temps determinat –mentre es treballa un tema, per tot el trimestre o fins i tot per a tot el curs– i s'alimenten amb noves incorporacions a mesura que en sorgeix la necessitat, sense deixar de banda la possibilitat

⁵ En aquesta mateixa línia anaven les reflexions de Jaume Centelles, en un breu article aparegut a la revista GUIX, on alertava que "la creació de biblioteques d'aula no ha de servir per amagar l'absència d'una biblioteca escolar de qualitat":

J. CENTELLES (2013). "[Lectura de proximitat: sobre la raonable relació de la biblioteca d'aula amb la biblioteca escolar](#)". *Guix*, núm. 398, p. 65. [Consulta: 15 set. 2015].

que els mateixos alumnes hi aportin llibres propis. La BA, ben pensada, és un aperitiu excel·lent de la lectura i del coneixement.

La utilitat de la BE per a la BA vindrà donada per les funcions que se li atribueixin, que s'haurien de definir bé en el PLEC (Pla de lectura de centre), si s'entén la BA com un element bàsic per a la millora de la competència lectora: en el PLEC hauria de quedar ben definit el paper de la BE en la constitució i dinamització de les BA i quina mena de relació s'estableix entre ambdues.

La BA ha de ser útil però també ha de ser visible, identificable, i per això ha de crear el seu propi espai. És important que els llibres tinguin un protagonisme a l'aula. Han d'estar localitzats en un lloc ben visible. A les aules d'Educació Infantil, probablement organitzades per racons o per ambients, es pot crear un espai per a la lectura. En els cursos de primària probablement tampoc no n'hi haurà prou amb una prestatgeria, caldrà un espai físic específic, identificable i atractiu. A secundària, aquests aspectes són igualment importants: quina diferència quan els llibres es disposen amb gust i cura en un espai específic, si pot ser en un mobiliari adequat! És cert que en aquests nivells les aules són més plenes i tenen una estructura diferent, però la BA pot ser un motiu excel·lent per repensar els espais.

Perquè la BA tingui utilitat real, a més d'un espai i un fons ha de disposar de temps. Temps per llegir a l'aula, per treballar amb els textos, amb allò que ens aporten. Temps específic per a la lectura silenciosa, temps per a la lectura en veu alta, temps per a la consulta de les fonts d'informació, temps per mirar i tafanejar revistes...

1.2. Biblioteques diverses, funcions diferents

Com hem vist, el que anomenem BE i BA són dues realitats ben diverses, que tenen funcions diverses però complementàries i que responen a diverses necessitats.

En aquest sentit, **la BE té unes funcions globals, que es plantegen en clau de centre**, amb l'objectiu de donar suport al desenvolupament de la totalitat del currículum. Tal com es recull a les *Directrius i estàndards per a les biblioteques dels centres educatius de Catalunya*,⁶ “la biblioteca és un recurs fonamental per a l'adquisició de les competències bàsiques i el desplegament dels continguts curriculars a totes les àrees i etapes educatives”. En canvi, **la BA se centra en les necessitats concretes d'un únic grup classe** i, sense deixar de banda l'objectiu curricular, es pot concebre com un entorn menys institucional, més lligat a les preferències dels alumnes.

D'altra banda, també hi ha una diferència pel que fa als usuaris d'ambdues biblioteques: mentre que la BE ha de garantir el servei a tota la comunitat, la BA es limita a un conjunt d'usuaris que, d'altra banda ja tenen garantits uns serveis generals.

Certament, **la BA es percep per la seva ubicació com un mecanisme d'aproximació de la BE**: és més propera en l'espai i molt sovint també és més propera quant al fons que s'hi pot trobar, especialment quan són els mateixos alumnes els qui el trien d'entre el fons de la BE, o el constitueixen a partir de les seves pròpies aportacions. Cal, doncs, explotar aquesta percepció de proximitat, utilitzar la BA com a canal per vehicular les propostes que es puguin fer des de la mateixa BE, a partir d'obres triades pel bibliotecari i/o pel professorat.

En aquest sentit, **la BA es configura com un espai ideal per millorar la dinàmica de lectura d'un grup**: els llibres (impresos o electrònics) són més a l'abast i s'hi pot accedir amb facilitat, fins i tot per aprofitar un breu instant de descans o entre classe i classe. Aquest contacte més directe amb els textos pot aproximar els alumnes a la lectura amb gran eficàcia. Més si tenim en compte que el professor serà el principal dinamitzador d'aquesta biblioteca, i que ningú com ell coneix els alumnes, les seves preferències i gustos, les seves necessitats, i que és la persona ideal per crear un clima

⁶ [Directrius i estàndards per a les biblioteques dels centres educatius de Catalunya](#). (Op. Cit.)

propici per a la lectura, per incentivar-la, per compartir-la. En aquesta línia la BA pot esdevenir un “pont entre la BE i la biblioteca personal”⁷.

També s'ha argumentat que la BA facilita l'establiment dels **temps de lectura institucionals**, com ara la mitja hora de lectura a primària. Certament, la proximitat als textos ajuda a crear l'hàbit. Amb aquesta finalitat s'ha de preveure que hi hagi diversitat de gèneres, la ficció i la no-ficció –no oblidem els lectors amants dels llibres de coneixements–, i obres de complexitat diversa, per oferir a lectors amb capacitats diverses. Quant a la diversitat i la varietat, la biblioteca general és imbatible, i ens hauria de poder servir com a base per constituir una BA útil.

Hi ha encara més raons perquè en una escola no es tendeixi a substituir la BE per un nombre indeterminat de petites BA. Una de pes és que **les iniciatives personals o aïllades no tenen gaire sentit en el món educatiu**, que s'ha de regir per la coherència i la continuïtat. Per tant, cal arribar a acords de centre per crear una línia d'escola.

D'altra banda, si pensem que es poden **establir lligams amb les biblioteques públiques del nostre entorn**, s'ha de tenir en compte que aquestes no poden interactuar amb totes les petites BA però en canvi sí que ho poden fer d'una manera més fàcil amb la BE.

La biblioteca escolar i la biblioteca d'aula poden ser realitats que es complementen, però difícilment són excloents.

Només si s'entén **la biblioteca d'aula com una extensió de la biblioteca central** es pot establir una xarxa de funcionalitat i relacions entre l'una i l'altra, de manera que es puguin optimitzar totes dues.

⁷ J. CENTELLES (2013). "[Lectura de proximitat: sobre la raonable relació de la biblioteca d'aula amb la biblioteca escolar](#)" (Op. Cit.)

Biblioteca d'aula

- Afavoreix la proximitat física entre els lectors i els llibres.
- Permet aprofitar millor les oportunitats de lectura que es generen a l'aula, especialment a l'escola primària.
- Facilita la integració de la lectura a la pràctica docent.
- Les lectures s'adapten millor al ritme de l'aula.
- Incrementa la visibilitat de les obres seleccionades i de la lectura en general.
- Afavoreix que el docent esdevingui un model lector.
- Construïda amb els alumnes, afavoreix la implicació d'aquests en la lectura i la creació d'un projecte comú al voltant de la lectura.

Biblioteca escolar

- Permet l'accés a una gran varietat de propostes de lectura i d'informació.
- Facilita recursos per a tots els nivells educatius i adequats a les diferents capacitats de l'alumnat.
- Permet optimitzar els recursos de manera eficaç, en especial per mitjà de les rotacions de fons.
- Ofereix un espai específic pensat per a diversos usos.
- Disposa d'espais ben condicionats per a diversos tipus de lectura, en especial per a la lectura informal.
- Incorpora la figura del bibliotecari escolar, especialista en informació del centre i coneixedor de la producció literària per a joves.
- Permet desenvolupar projectes de lectura en el marc dels Plans de lectura, a partir dels seus propis fons.
- Fa possible l'existència de programes que garanteixin la creació d'un itinerari lector i l'adquisició de les competències en informació a l'alumnat, dins del Pla de Lectura de Centre.
- Facilita les relacions del centre amb la biblioteca pública de l'entorn.

1.3. La constitució de la BA

Si es considera la BA clau per incentivar la lectura entre l'alumnat, és essencial que aquesta disposi d'una gran varietat de propostes de qualitat contrastada, que realment puguin connectar amb els lectors.

A més de llibres de ficció, la BA també hauria d'incloure material de consulta per satisfer la curiositat personal dels alumnes, o per fer treballs a l'aula,

A l'hora de crear una BA, els centres procedeixen de maneres molt diverses i, sovint, combinen models i sistemes en funció dels recursos disponibles o del nivell a què s'adrecen. L'ideal seria que les BA fossin veritables seccions de les BE, però si no hi ha una BE ben nodrida, es poden adoptar solucions diverses. A continuació es mostren diferents models de constitució de la BA:

La BA com secció de la BE

Els centres que tenen una BE de qualitat solen constituir les BA a partir del seu fons, que es presta durant el temps necessari per a l'ús d'alumnat i professorat. Aquestes biblioteques veuen garantida una renovació sovintejada dels seus títols, ja que disposen d'un fons important al darrere, i poden combinar diferents modalitats de textos i lectures, per a nivells diversos i més o menys canònics.

Una BA vinculada al Pla de Lectura de Centre garanteix el lligam amb la BE, i sovint en resulta una millora important en el funcionament de la BE. La selecció del fons se sol fer conjuntament entre el professorat, els tutors, els alumnes i el responsable de la BE.

Aquest model de BA té l'avantatge que no implica un cost afegit per al centre, i que pot renovar més fàcilment les propostes de lectura. Si el centre utilitza l'aplicació ePèrgam per catalogar i gestionar el préstec es poden sospesar diferents opcions, com ara crear un usuari per a BA o, si es vol evitar duplicar sistemes de préstec, afegir un comentari a la fitxa del llibre que

indiqui a quina aula es troba i gestionar el préstec personal des de l'aula amb l'aplicació.

La BA amb suport de la biblioteca pública

Hi ha centres que no tenen, ni de lluny, prou materials ni prou bons per nodrir les BA. Quan la realitat és aquesta seria un contrasentit esperar-se fins que la BE estigués prou nodrida. Per tant, és del tot procedent anar a la BP per nodrir de fons actuals i ben triats les BA. Recórrer al préstec de les BP permet tant crear BA temporals com completar les llacunes de la BE. Cal tenir en compte que les BP disposen d'un fons nodrit i molt variat, que pot permetre anar adaptant les BA a les capacitats lectores de l'alumnat, als seus interessos o bé a les necessitats de la classe. Ara bé, aquest préstec no s'hauria de fer a títol individual, al professor: **s'hi hauria d'anar com a centre educatiu**, no pas com a "aules", ja que caldria signar un conveni de col·laboració entre la direcció del centre i la de la BP per determinar les quantitats, els terminis i les condicions del préstec. L'intermediari sempre hauria de ser la BE.

D'altra banda, algunes BP poden dotar les BA dels centres amb els llibres que retiren dels seus fons. En aquest cas concret, és recomanable que els donatius es registrin a la BE i que, després, si cal, es redistribueixin a les aules atenent els criteris que s'hagin establert prèviament.

La relació amb la BP també permet de compartir activitats sobre lectura, com cicles amb autors, clubs de lectura especialitzats, etc.

La BA i l'alumnat

De vegades als alumnes els agrada poder compartir materials "seus". Una altra opció per augmentar el fons de la BA consisteix a deixar-hi entrar les aportacions dels alumnes. En aquest cas, però, caldria assegurar que tots els

alumnes podran aportar-ne"⁸. En determinats entorns pot ser que no tots els alumnes puguin aportar llibres o que aquests no tinguin prou qualitat.

Amb tot, posar a l'abast dels alumnes aquestes lectures de menys qualitat, però de gran interès per a ells, permet fer-ne valoracions amb posterioritat, en el sentit de destacar-ne els elements positius i negatius, per tal de treballar l'autonomia en la tria de lectures.

En qualsevol cas, sempre cal tenir en compte que els materials aportats pels alumnes poden malmetre's i generar alguna mena de conflicte. Per això, es pot optar perquè les aportacions siguin voluntàries i que hi hagi alguna mena de document de cessió, si més no per oficialitzar l'acte de la donació i evitar reclamacions posteriors.

Es pot aprofitar aquesta oportunitat per assajar sistemes mixtos en què el fons inicial, constituït a partir de la BE o per un lot específic, pugui ser complementat per les aportacions de l'alumnat, amb llibres o revistes, indistintament. En alguns centres fins i tot són els alumnes que creen la BA, bé triant els llibres entre els que ofereix la BE, bé amb aportacions pròpies.

També es pot vincular l'alumnat, i les famílies, a l'hora de fer adquisicions per a la BA, per mitjà de suggeriments de compra o, fins i tot, anant a comprar personalment els llibres amb els professors responsables de la BA.⁹

⁸ GENERALITAT DE CATALUNYA. DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT. [L'hàbit lector i el temps de lectura a l'educació secundària](#) [en línia]. Barcelona: 2015. [Consulta: 28 de febrer de 2016]

⁹ Així ho fan, per exemple, a l'Institut Miquel Tarradell de Barcelona; vegeu exemples de bones pràctiques, núm. 9.

2. LA BIBLIOTECA DE L'AULA A EDUCACIÓ INFANTIL I PRIMÀRIA

A l'hora d'organitzar una BA s'haurien de tenir en compte els aspectes següents:

- L'organització de l'espai que ocupa, el mobiliari i la decoració.
- El fons bibliogràfic i la seva renovació.
- La participació dels alumnes.
- La dinamització.

En els següents apartats es donen orientacions sobre aquests aspectes.

2.1. El fons de la BA

Per nodrir l'espai més proper, l'aula, haurem de fer, periòdicament, una tria dels materials necessaris. S'entén que la majoria dels materials de la BA són cessions de la biblioteca del centre. Pot ser difícil que tots els mestres tutors puguin fer el seguiment de les novetats editorials infantils, assisteixin a algun grup de lectura de llibres per poder incloure títols en llistes de recomanats per franges d'edat... però sí que cal que una persona del centre faci aquesta feina, que s'hi especialitzi. Aquesta persona, que pot ser el responsable de la BE, formarà part d'una Comissió de Biblioteca de l'escola. Cal comptar amb la seva ajuda a l'hora de seleccionar els materials per a la BA.

La dotació de cada grup classe constarà, com a mínim, d'una quantitat de materials que doblí el nombre d'alumnes que hi ha a l'aula. Naturalment, el nombre de títols dependrà del nombre d'exemplars que tenim a la biblioteca. No es tracta de desvestir un sant per vestir-ne un altre. Hem de suposar que la biblioteca de centre també fa una cessió anual a cada

tutoria d'etapa i a les aules d'especialitats: plàstica, música, llengua anglesa, aula d'acollida o la de Necessitats Educatives Especials.

També cal tenir en compte la diversitat de nivells de lectura entre l'alumnat d'un grup classe. Encara que tots tenen una edat similar, no són al mateix moment lector. Els llibres seleccionats hauran d'oferir lectura diversa i gratificant per a tots i cadascun dels membres del grup, tant pel que fa al grau de dificultat com a temàtiques i gèneres.

Els mateixos alumnes han de poder participar d'aquesta tria. A la BA hi hauria d'haver uns llibres proposats pel mestre, que té presents els objectius del curs i les necessitats del grup. El mestre és el mediador entre els llibres i les criatures, ha de conèixer els contes que haurà d'explicar o de recomanar, i li han d'agradar. Però els alumnes també poden voler aportar llibres que, pel motiu que sigui, els vingui de gust llegir, i aquest desig no es pot desapropiar, perquè juga a favor de la lectura.

Tot i que les aportacions dels alumnes, tant si són de ficció com de llibres de coneixements, s'han de sotmetre a una selecció, feta amb criteris de qualitat, és innegable que, sobretot als cursos avançats, les recomanacions dels iguals són tant o més apreciades que les dels adults, cosa que cal tenir en compte. D'altra banda, que els alumnes facin aportacions a la BA és una manera de fer viure la lectura des de les famílies, atès que aquestes poden aconsellar els infants sobre què dur a l'escola i per quant de temps, i es poden implicar d'alguna manera en la construcció de la BA dels seus fills.

La dotació de cada BA no hauria de ser fixa. Si es vol que sigui una biblioteca viva, ha de ser canviant. Els materials es renovaran en funció de les preferències i les necessitats del grup, en funció de l'època de l'any... L'experiència diu que una renovació trimestral de bona part del material prestat és molt recomanable. També per a això es pot comptar amb la participació de l'alumnat: decidir entre tots quins llibres es tornen a la biblioteca de centre i quins els agradaria emportar-se a l'aula.

D'altra banda, un grup classe, en el moment que estigui treballant un determinat tema, farà noves sol·licituds de materials a la biblioteca de l'escola, i s'emportarà en préstec els llibres de coneixements o altres materials necessaris per dur a terme l'activitat.

Hi i haurà qüestions a resoldre: en determinats moments de l'any molts grups voldran demanar en préstec els llibres relatius a les festes de l'època: Tots Sants, Nadal, Carnestoltes... Caldrà establir torns i negociar temporalitats, duplicar alguns exemplars especialment demanats, o bé recórrer a la BP.

Al llarg del curs es donaran altres coincidències, perquè si l'escola promou que l'aprenentatge estigui lligat a la vida, hi ha uns dies en què tots els grups estaran interessats en determinats fenòmens meteorològics, geològics o socials... O bé sovint caldran llibres que la BE no té en nombre suficient, o que no tindran l'especificitat necessària. Volem insistir en la importància de la col·laboració amb la BP del barri o municipi. La persona responsable de la BE, que té els canals de comunicació directes amb la BP, pot ajudar a aconseguir el que calgui.

Per tal que sigui equilibrat, el lot de materials per a cada BA hauria d'incloure els següents:

Libres de ficció

Contes populars

Probablement és més fàcil trobar títols per a parvulari i cicle inicial i mitjà de Primària que per a l'alumnat dels cursos superiors, però també n'hi ha. Hi ha algunes editorials que tenen als seus catàlegs reculls de contes tradicionals per temàtiques.

Contes il·lustrats

Contes il·lustrats de tota la vida, que abunden a les BE, que se segueixen publicant i que no s'haurien de confondre amb els àlbums.

Àlbums

Són els llibres il·lustrats en què la imatge és imprescindible per fer avançar la història, perquè text i imatge hi estan entreteixits. Actualment vivim un moment excel·lent per trobar al mercat bons àlbums per a totes les edats. Per a totes, també per a l'alumnat més gran de primària, malgrat que de vegades es cregui, equivocadament, que els àlbums són per a petits. Capítol apart són els àlbums sense paraules, que també haurien de ser a la BA. D'àlbums se'n poden trobar per a totes les franges d'edat, per als més petits i fins per als adolescents.¹⁰

Llegir imatges no sempre és senzill, hi ha llibres en què la narració avança només a través de dibuixos pensats exclusivament per a l'alumnat amb una certa maduresa.

Novel·les

Apareixen al cicle mitjà de primària, i en trobem més per al cicle superior. Primeres novel·letes humorístiques, d'intriga, d'aventures, per als més joves, i retrats del seu món escolar, o familiar, per als més grans, com també llibres plens d'acció i d'aventures.

No s'ha de tenir por de fer alguna concessió quan es trien novel·les per als nens i nenes. L'afany col·leccionista dels infants és un camp adobat per a les editorials, que inunden el mercat de llibres de col·lecció amb una qualitat dubtosa. Però aquests llibres poden servir d'esquer per als lectors que s'inicien. No ha de fer por nodrir la BA amb alguns primers números d'aquestes col·leccions; si les famílies ho volen ja els en compraran la resta. La lectura ocasional d'un llibre no prou bo no fa cap mal i, en canvi, si es llegeix de gust, pot ajudar a fidelitzar lectors.

¹⁰ Es pot trobar una selecció bibliogràfica al dossier M. BADIA; C. LLADÓ. [Els àlbums i els llibres il·lustrats: una descoberta, diverses veus](#). Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament, 2013 [Consulta: 28 de febrer de 2016]

Còmics

Es tracta d'un gènere que no s'ha de considerar menor. En aquest moment hi ha reedicions dels millors còmics infantils clàssics (com ara els llibres de Peyo, o els Yakaris de Derib-Job) i neixen editorials amb col·leccions de còmic per al públic més petit (Base, Bang...). Cal tenir-los en compte i donar-los el valor que es mereixen.

Llibres de poesia

Es poden tenir molt bons llibres de poemes a la BA. En llengua catalana es poden trobar autores i autors que parlen a través de la poesia d'allò més quotidià i proper als nens i nenes. La llengua castellana també ofereix poesia per a infants d'una qualitat excepcional.

Llibres de coneixements

Racó del projecte, Escola l'Estel
(Barcelona)

Tot i que el volum important de llibres de coneixements ha de ser a la BE, a fi que tothom hi pugui accedir quan ho necessiti, serà bo que hi hagi una selecció d'aquests llibres també a cada classe. No només d'aquells puntualment necessaris perquè a alguna matèria s'està treballant un determinat tema, sinó de llibres que satisfan la curiositat de l'alumnat, que obren nous mons culturals, científics i humanístics. De vegades tendim a pensar que el coneixement el trobaran a la xarxa, i que aquest tipus de llibre quedarà

obsolet aviat, però no és cert. Pocs webs estan pensats per a infants, i en canvi els bons llibres de coneixements s'adeqüen a les necessitats de l'alumnat de primària, pel que fa tant al plantejament com a la il·lustració i el contingut.

Biblioteca d'aula, Escola Mare de Déu del Remei (Alcover)

Llibres de referència

Diccionaris de llengua catalana, castellana i anglesa, de sinònims, ortogràfics... perquè a Primària encara no sempre anem a buscar als diccionari on-line el que aquests llibres ofereixen.

Materials de producció pròpia

A totes les escoles els alumnes creen i els mestres imprimeixen i enquadernen reculls de contes, de poemes, cançons, revistes escolars, reculls de notícies comentades, l'àlbum de fotografies de cursos anteriors... Tot aquest material és susceptible de relectures i revisions summament significatives i gratificants per al grup classe.

Revistes

No les de darrera aparició que, naturalment, seran a la BE a disposició de tothom, però sí els números endarrerits, que sempre ve de gust tornar a mirar.

Recursos digitals

Ordinadors

Són imprescindibles per a les consultes de tota mena de l'alumnat. I millor portàtils, perquè l'espai de la BA és limitat, i amb uns auriculars perquè qui estigui escoltant un conte (o veient un DVD, si es considera pertinent) no destorbi la resta de companys.

DVDs

Triats també del fons de la BE, de qualitat, adequats a cada edat. No és fàcil trobar-ne, cada dia decreix més el mercat del DVD, com a conseqüència de la facilitat per descarregar pel·lícules d'internet. I aquesta és una pràctica que les BE no es podran permetre mai.

Tauletes interactives

Més fàcils d'utilitzar que els portàtils, i més assequibles de preu. Comencen a arribar al mercat apps de qualitat. Poques, encara, però n'hi ha.

2.2. L'espai de la BA

Aquest apartat tracta dels aspectes relatius a la ubicació de la BA, l'organització de l'espai físic i el seu fons.

2.2.1. Ubicació i mobiliari

Com més visibilitat es doni als llibres a l'aula, millor es transmetrà que la lectura és important. Per tant, cal que les BA ocupin un espai important a les classes, un espai acollidor, agradable, ben diferenciat, situat preferentment a la part contrària de la porta d'entrada més utilitzada de l'aula i dissenyat prèviament per aprofitar-ne les possibilitats al màxim.

Es pot aconseguir que la BA sigui un espai suggerit per una determinada manera de situar els mobles que ja tenim a l'aula. Es tracta de crear un racó

que quedi una mica aïllat de la resta de l'espai, i de definir-lo amb la col·locació d'una prestatgeria, amb un canvi de color a les parets (folrades amb paper de colors, per exemple), i amb una modificació senzilla del material del terra.

Del blog "[Fantasías de bolsillo](#)"

Pot ser difícil tenir butaques o sofàs per a la nostra BA, potser pel preu o bé per l'espai. Aleshores els coixins esdevenen un recurs.¹¹

Escola Sant Sebastià (Nulles), ZER Atzavara

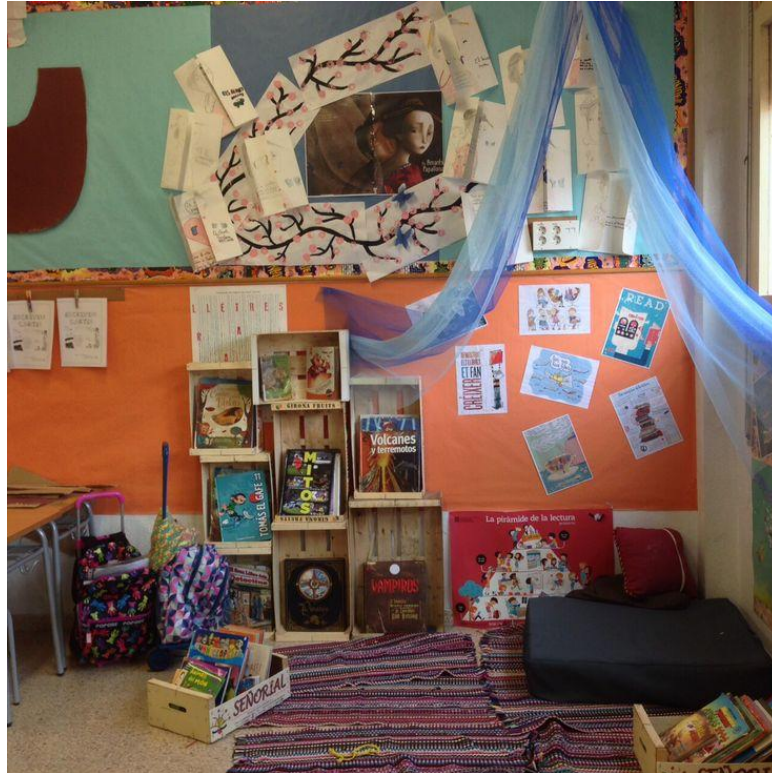
¹¹ Per equipar la biblioteca d'aula, pot ser útil el document elaborat per Programa Puntedu, *Mobiliari i biblioteca escolar* (2011). Es pot consultar a:
<https://sites.google.com/a/xtec.cat/mobiliaribibliotecaescolar/?pli=1>

Escola La Llacuna (Poble Nou)

Escola Orlandai (Barcelona)

Escola Baldiri Reixac (Badalona)

2.2.2. Organització del fons

És important que es presentin els llibres per la part del davant i no pel lloc, de manera que es vegin les cobertes a l'hora de triar. Seria bo que hi hagués expositors o contenidors de plàstic per als llibres, i que poguessin estar classificats (imaginació i coneixements). Això es pot aconseguir col·locant aquests expositors (cubetes, caixes de fusta reciclades i decorades...) damunt d'unes tauletes o bancs amb les potes lligades entre si amb cinta adhesiva i una faldilla de dos pams de paper. També es poden col·locar dins les prestatgeries que el Departament d'Ensenyament lliura als centres.

D'altra banda, al mercat hi ha mobles de colors i de mides més petites i abastables per a l'alumnat d'educació infantil, però que poden no ser assequibles per a l'economia de les escoles.

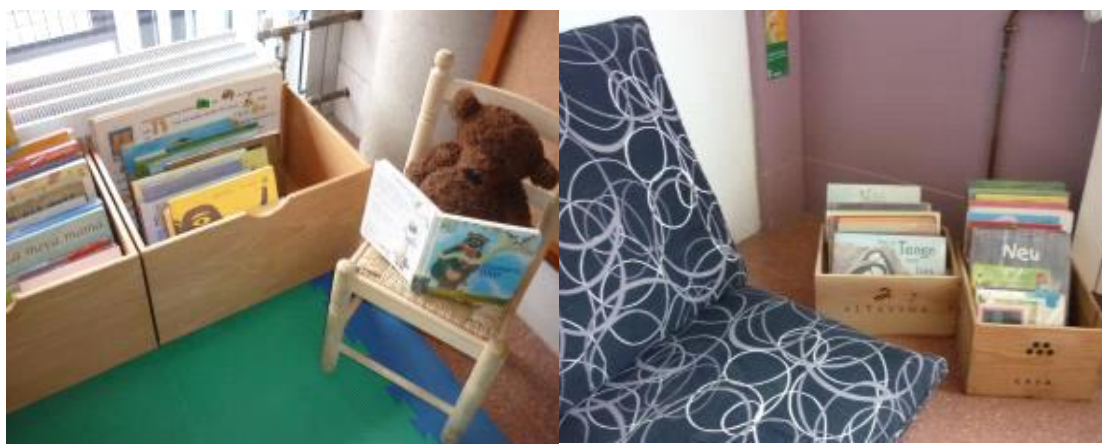

Escola Pere Virgili (Vilallonga del Camp)

Un altre recurs poden ser les caixes de fusta d'embalar vi, a les quals es pot donar un segon ús, o bé caixes de fusta, que es poden comprar en establiments especialitzats. Seria millor que els llibres es desessin, si és possible, a l'interior d'un material més noble que el plàstic, com la fusta o el vímet. Tots aquests calaixos milloren molt en higiene i prestacions si s'hi col·len unes rodes a la part inferior.

Del blog [Biblioabrazo](#)

Escola Orlandai (Barcelona)

Biblioteca d'aula a l'escola Munkeberg, a Lulea (Suècia)

2.2.3. Il·luminació

Un altre punt important per aconseguir crear un racó atractiu és la llum. Les aules solen estar il·luminades per línies de fluorescents, que encomanen fredor. Es poden aconseguir llums independents, molt més càlids (vetllant sempre per la seguretat dels infants: un llum de peu es pot tombar, un que penja del sostre no; una bombeta convencional pot cremar, una de baix consum no).

Escola [Els Encants](#) (Barcelona)

2.2.4. Retolació

És necessari disposar d'una cartellera on els alumnes puguin penjar de manera voluntària dibuixos i textos sobre allò que els ha agradat, fer-se recomanacions, tenir un rànquing dels més llegits o dels que agraden més, un autocontrol de cada lector...

El cartell de la biblioteca no és menys important: és el que dóna entitat pròpia a aquest espai. Amb tota probabilitat el poden fer els mateixos alumnes.

Escola Pere Virgili (Vilallonga del Camp)

Escola Josep Carner (Badalona)

Escola Mare de Déu del Remei (Alcover)

2.3. La implicació del professorat i dels alumnes

Fins on sigui possible, els alumnes haurien de participar en l'organització i el funcionament de la BA, ja que d'aquesta manera se la sentiran seva. Així s'afavorirà la creació dels hàbits lectors.

L'espai de la BA requereix el càrrec de l'infant bibliotecari. L'edat de les criatures determinarà la responsabilitat que els puguem donar.

La BA ha d'estar endreçada, amb els llibres ben posats i ben classificats, en bon estat de conservació... Es pot fer de més i de menys, però cal que la visió de la BA sigui plaent, encomani sensació d'ordre i de tranquil·litat.

S'haurà d'organitzar també la participació de tots els lectors. S'ha parlat abans de la cartellera de recomanacions: també ha de tenir un espai, l'organització i la revisió del qual es pot confiar periòdicament a alumnes voluntaris.

Escola Mare de Déu del Remei (Alcover)

Imatge del blog [Los libros y la escuela](#)

No ens hem d'oblidar del **paper del mestre tutor** en la dinamització de la BA, una persona culta, lectora empedreïda, entusiasta, que coneix i ha llegit la cinquantena de llibres triats per a la seva aula i que, per tant, pot recomanar-los a cadascun dels seus alumnes en qualsevol moment. El seu paper és de mediador, i se sap que només es pot recomanar amb entusiasme allò que es coneix bé i agrada.

2.4. La dinamització de la BA

Des de la BE es promouen actuacions encaminades a crear la consciència que la nostra comunitat escolar és una comunitat lectora. S'aconsegueix duent a terme activitats que inclouen tots els estaments de l'escola: famílies, mestres, alumnes, personal no docent... als quals es dóna visibilitat amb motiu de celebracions anuals, literàries o no. No sempre és fàcil dur-ho a terme i requereix una bona dosi d'imaginació i ganes de participar per part de tothom.

Mirar de fer el mateix a l'aula és relativament més senzill. Els alumnes estan disposats a gaudir amb tot allò que se'ls ofereix. En aquest cas es tracta que se sentin part d'una "classe que llegeix".

Entre les moltes activitats que es poden dur a terme des de la BA, a continuació se'n detallen unes quantes, en el benentès que no es tracta de receptes, sinó d'exemples, que cada centre pot adaptar i millorar. La premissa que guia totes les propostes és que els llibres han de moure's i han de ser vius a l'aula.

L'estona de lectura autònoma diària¹² és una de les activitats que els centres acostumen a dur a terme dins l'àmbit de la BA. És important que cada alumne decideixi què vol llegir; tant pot ser una novel·la llarga, que necessitarà moltes sessions per ser acabada, com un conte que es comença i s'acaba en una sessió. Les lectures que s'oferiran seran diverses, i no seran les mateixes tot el curs, perquè s'hauran d'adaptar a l'evolució dels alumnes.

No hi ha una hora ideal per a l'estona de lectura autònoma a l'aula. Hi ha escoles que trien la primera hora del matí, quan els nens i nenes estan més relaxats, i d'altres l'estona posterior al pati del matí, a fi que es relaxin... Cada centre ha d'anar trobant el que li convé més. Que tots els alumnes –i els adults– ho facin al mateix moment té una connotació “identitària” de centre que ho fa recomanable.

Proposem, de manera complementària, un **ús més flexible de la BA**. Perquè a la classe hi pot haver moments de lectura no compartits per tothom. Els nens que ja han acabat la tasca i que volen mirar unes revistes o uns contes, el nen nouvingut a qui convé escoltar un conte amb la tauleta, per familiaritzar-se amb la llengua catalana, mentre els altres companys fan una altra feina... La BA ens és un recurs preciós, en aquestes estones.

¹² Respecte de l'organització i l'aprofitament d'aquest temps de lectura personal, se suggereix la lectura de dos dossiers didàctics elaborats pel Departament d'Ensenyament en el marc de l'Impuls de la Lectura, i actualitzats en el curs 2015-2016:

GENERALITAT DE CATALUNYA. DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT. [El temps de lectura a Educació Infantil](#). [en línia]. Barcelona: 2014. [Consulta: 28 de febrer de 2016]

GENERALITAT DE CATALUNYA. DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT. [El temps de lectura a Primària](#) [en línia]. Barcelona: 2014. [Consulta: 28 de febrer de 2016]

És imprescindible que els nens i nenes parlin de les seves lectures, a l'aula, han d'aprendre a explicar el que han llegit i a valorar-ho. Els intercanvis orals entre els lectors (explicar lectures, recomanar o desaconsellar llibres) comencen des que són petits, i es van fent més complexos a mesura que es fan grans. **Compartir lectures** beneficia qui explica i qui escolta, perquè millora la comprensió lectora de l'un i de l'altre. Compartir lectures, en paraules de Teresa Colomer, "és la base de formació de lectors".

Aquí no es detallarà com portar a terme aquesta activitat, però, en canvi, es recomana especialment el document elaborat pel Departament d'Ensenyament [La lectura en un centre educatiu. Saber llegir, llegir per aprendre,](#)

[gust per llegir. El pla de lectura de centre.](#)¹³

És un text imprescindible, que descriu àmpliament una metodologia molt precisa per dur a terme aquest "parlar de la lectura" a l'aula.

En aquest mateix sentit us recomanem una altra publicació, [Els àlbums i els llibres il·lustrats: una descoberta, diverses veus,](#)¹⁴ en què es poden trobar models ben elaborats per dinamitzar converses literàries entre els alumnes. En aquest cas, les autores se centren en les immenses possibilitats que ens ofereixen els àlbums, per a lectors novells i no tan novells.

Al mestre li agrada explicar contes, i ho fa fins i tot si és tutor d'un curs de cicle superior (a quin noi/noia gran no li agrada que li expliquin contes?).

¹³ Apartat "El temps de lectura" (pàg.109).

¹⁴ [Els àlbums i els llibres il·lustrats: una descoberta, diverses veus](#) (Op. cit.).

També li agrada llegir en veu alta, i sap que el seu és un model de lectura per a l'alumnat. De vegades alterna la lectura silenciosa amb la lectura en veu alta, feta per ell mateix.

La **lectura en veu alta**¹⁵ dels alumnes (a partir de cicle mitjà) és una altra de les activitats que es poden proposar a partir de les BA: lectures de fragments de contes per poder-los recomanar després, lectures de poemes, endevinalles, lectures teatralitzades... Totes s'han de fer amb preparació. No oblidem que la lectura en veu alta és una de les activitats que ajuden més a construir i modificar l'autoconcepte lector. D'altra banda, la lectura en veu alta es pot acabar convertint en breus representacions teatrals o petits recitals poètics per als companys d'altres cursos, que, al seu torn, ens poden tornar el regal convidant-nos a presentacions semblants. Des de la BA també es pot afavorir la participació en el [Certamen nacional infantil i juvenil de de lectura en veu alta](#) que organitza amb caràcter anual la Fundació Enciclopèdia Catalana¹⁶.

Recomanar llibres entre iguals és especialment interessant. Es poden traduir les recomanacions orals a alguna forma gràfica que vagi creixent a mesura que el curs avança. Per exemple, una cartellera amb notes autoadhesives, o formularis senzills d'emplenar on puguin escriure el títol del llibre, l'autor i la seva valoració. O bé un quadre de doble entrada amb tots els títols que són a l'aula, i amb els noms dels lectors que els recomanen; es pot establir un codi, o potser més d'un, per valorar les lectures, com ara gomets de colors, que poden expressar tant l'opinió subjectiva com el grau de dificultat percebuda. Tota aquesta informació també hauria d'anar a la cartellera.

Si els alumnes ja són una mica grans i dominen prou els ordinadors, els seus comentaris literaris es poden expressar en un blog, el de la biblioteca del

¹⁵ No s'aprofundeix aquí sobre com preparar una lectura en veu alta, però es poden trobar recomanacions i orientacions al dossier de l'Impuls de la Lectura:

GENERALITAT DE CATALUNYA. DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT. [4. La lectura expressiva](#) [en línia]. Barcelona: 2015. [Consulta: 17 d'abril de 2016]

¹⁶ La Fundació Enciclopèdia Catalana ha publicat un llibre d'orientacions per al treball de la lectura en veu alta: T.SOTA. [La lectura en veu alta: el gust de llegir el plaer d'escoltar](#). [Consulta: 15 d'abril de 2016]

centre o bé el de la classe. Les entrades es poden fer des de l'aula o des de casa (si no tots els alumnes tenen les mateixes condicions s'ha de pensar en un temps a l'aula per poder-ho fer). Es pot preparar abans un banc d'imatges amb totes les portades dels llibres que tenim a la classe desades en una carpeta de l'ordinador de l'aula (les portades es poden treure d'internet). Depenent de l'edat, els alumnes poden aprendre a inserir-les, i el comentari del blog dóna sentit a l'escriptura, és complet i agradable de llegir. I, sobretot, públic i abastable a qualsevol hora.

Hi ha la possibilitat de fer també comentaris personals escrits, destinats a ser guardats pels seus autors (diaris de lectura, per exemple) per acabar confegint el recull de totes les lectures del curs. O representacions gràfiques d'escenes del llibre llegit, sobre una superfície plana, o amb volum. En alguns centres, de manera optativa, els nens construeixen objectes o maquetes a partir de les seves lectures i les exposen públicament. Però compte: la finalitat d'aquestes activitats de dinamització sempre ha de ser apropar els llibres als alumnes, no hauria de comportar una feina desmesurada.

S'hauria d'evitar caure en la clàssica fitxa de lectura per emplenar després de cada llibre llegit. Tot el que es converteix en rutinari és enemic del veritable gust per la lectura. És lògic que la lectura l'aula es complementi amb la **lectura a casa**. De la mateixa manera que els nens i nenes s'emporten llibres de la biblioteca de centre en préstec, se'n poden emportar de la BA.

[Inauguració d'una BA de parvulari](#), Escola Arrels (Els Alamús)

3. LA BIBLIOTECA D'AULA A SECUNDÀRIA

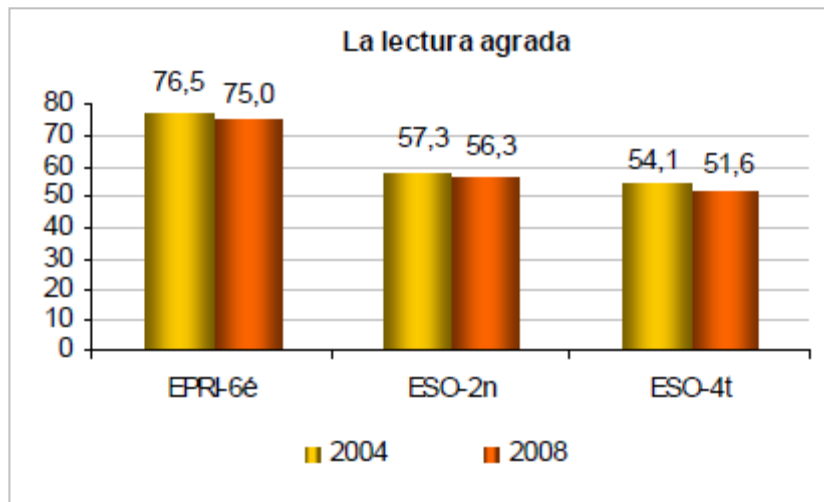
S'ha escrit i debatut molt sobre la naturalesa i el paper de les BA a primària, però potser no tant sobre com han de ser i quin paper poden tenir a secundària i batxillerat.

A primària, la BA representa la possibilitat d'iniciar el camí de la lectura i del descobriment del llibre com a font de plaer, i té la funció més utilitària de facilitar als nois i noies una pràctica lectora continuada, que els permeti millorar la seva destresa.

En canvi, a secundària, el repte es planteja en dos fronts: d'una banda, millorar la comprensió de textos més complexos i elaborats i, de l'altra, consolidar uns hàbits lectors que mostren una davallada significativa precisament en aquesta etapa educativa.

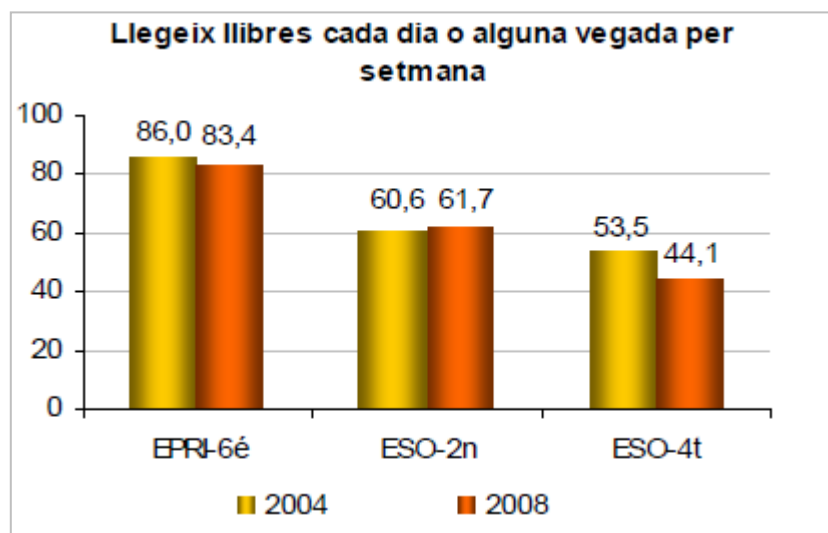
En el darrer [estudi sobre hàbits lectors elaborat pel Consell del Llibre infantil i Juvenil de Catalunya \(CLIJCAT\)](#), amb dades de 2008,¹⁷ es feia palès que el gust per la lectura entre nois i noies es reduïa a mesura que s'incrementava l'edat, i del 75% que manifestaven que els agradava llegir a 6è de primària es passava a un 51,6% a 4rt d'ESO. A més, la tendència semblava accentuar-se amb el pas dels anys.

¹⁷ CLIJCAT (2010). [Hàbits de lectura dels infants i joves de Catalunya: principals conclusions i recomanacions](#) [en línia]. [Barcelona]: Consell Català del Llibre Infantil i Juvenil. 17 p. [Consulta: 15 set. 2015].

Font: Hàbits lectors dels infants i joves de Catalunya. Principals conclusions i recomanacions. CLIJCAT, 2010.

El mateix estudi determinava també que, amb l'edat, els nois i noies llegien amb menys freqüència i que si el 83,4% dels nens catalans de 6è de primària llegien almenys un cop per setmana, en arribar a 4t d'ESO el percentatge queia fins al 44,1%.

Font: Hàbits lectors dels infants i joves de Catalunya. Principals conclusions i recomanacions. CLIJCAT, 2010.

Per part seva, Mireia Manresa¹⁸ arriba a conclusions semblants en el seu estudi sobre hàbits lectors dels infants catalans, en què estableix que, pel que fa a lectura personal, el nombre de nois i noies no lectors d'entre el grup investigat creix a mesura que es fan grans, i que si a primer d'ESO aquests representen el 14% de l'alumnat, a 2on arriben ja al 37% i, a 3r, ja són el 45%.

Q3. Lectura personal. Evolució global en percentatges

Ex.cel·lents			Forts			Estàndard			Febles			Molt febles			No lectors		
1r	2n	3r	1r	2n	3r	1r	2n	3r	1r	2n	3r	1r	2n	3r	1r	2n	3r
1,5	0	0	4	1,6	0	8,5	11,3	7	27	19,5	10	45	30,6	38	14	37	45

Lector excel·lent: llegeix més de 15 llibres per curs; **lector fort:** entre 10 i 14; **lector estàndard:** entre 6 i 9; **lector feble:** entre 3 i 5; **lector molt feble:** entre 1 i 2 llibres.

Font: Mireia Manresa. *Els hàbits lectors dels adolescents.*

Els estudis també relacionen la pràctica lectora i l'ambient familiar, de manera que el centre educatiu esdevé un element clau per afavorir la igualtat d'oportunitats, tot oferint lectures i models lectors adults als qui no gaudeixen d'un ambient favorable a la lectura i acompanyant els nois i noies en la construcció d'un itinerari lector cada vegada més ric.

En els últims temps, les autoritats han impulsat projectes per millorar la competència lectora dels alumnes. Així, l'article 2 del [DECRET 187/2015, de 25 d'agost, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació secundària obligatòria](#),¹⁹ a propòsit de les finalitats parla de "L'hàbit lector com a eina bàsica per accedir i construir coneixement i desplegar el potencial personal". Al punt 4 de l'article 8, on parla de les competències clau, es pot llegir: "[...] La lectura i la consolidació d'un hàbit lector és una responsabilitat compartida de totes les matèries".

¹⁸ Mireia Manresa (2009). [Els hàbits lectors dels adolescents. Efectes de les actuacions escolars en les pràctiques de lectura](#). Tesis doctoral dirigida per T. Colomer. Departament de Didàctica de la Llengua i la Literatura i de les Ciències Socials de la UAB. 590, [1.241] p. [Consulta: 28 de febrer de 2016]

¹⁹ <http://portaldogc.gencat.cat/utillsEADOP/PDF/6945/1441278.pdf> [Consulta: 9 de desembre de 2015]

D'altra banda, en el marc del Pla Nacional de Lectura s'ha promogut, des del Departament d'Ensenyament, l'estratègia de [L'impuls de la Lectura](#),²⁰ que estableix uns temps específics per a la lectura, la qual cosa ha influït també en la creació de BA a secundària.

3.1. El fons de la BA

No s'hauria de perdre de vista que la principal funció de les BA a secundària és afavorir la millora en l'hàbit lector dels alumnes; per tant, caldria assegurar que ofereixin materials de gènere i de temàtica diversos, tant de ficció com de coneixements,²¹ per tal que tothom s'hi senti representat. Seria interessant també incorporar fons en diverses llengües (català i castellà, però també anglès i francès i en llengües vernacles dels alumnes d'altres cultures) i suports variats.

Un tema controvertit i del qual ja s'ha parlat una mica a l'apartat 1.3 és fins a quin punt la BA ha de proposar lectures populars d'èxit i si, en cas que considerem que sí, si han de constituir el gruix dels títols. Alguns centres es plantegen que, si una de les funcions de la BA és incentivar l'hàbit lector, és imprescindible tenir en compte els gustos i les preferències dels alumnes i prioritzen autors d'èxit o ben coneguts pels lectors.²² En aquests casos, la lectura a l'aula sol ser voluntària, i són els mateixos alumnes que trien els títols en funció dels seus gustos.

²⁰ <http://ensenyament.gencat.cat/ca/arees-actuacio/centres-serveis-educatius/projectes-educatius/impuls-lectura/> [Consulta: 9 de desembre de 2015]

²¹ GENERALITAT DE CATALUNYA. DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT. [L'hàbit lector i el temps de lectura a l'educació secundària](#) [en línia] (Op. Cit.)

²² Un [exemple](#) és l'Institut Josep Brugulat de Banyoles, que opta per introduir llibres que coincideixin amb les necessitats i els interessos dels adolescents, amb la intenció que siguin "una font de gaudi i diversió per als alumnes" i distingeixen clarament aquests llibres dels que configuren el corpus de lectura obligatòria.

Altres centres, contràriament, consideren que les obres de ficció que constitueixen la BA han de complir la funció de suport acadèmic i solen delegar la tria en el professorat, i encara en el de les àrees lingüístiques. Sovint aquestes biblioteques es constitueixen a partir de les lectures obligatòries del curs, o de lectures seleccionades entre les que proposen algunes entitats que fan aquesta tasca. També es fan servir rànquings externs, com per exemple els [10 llibres més prestats](#) –per edats– a les biblioteques de la Diputació de Barcelona, que està disponible cada trimestre.

L'Ana Díaz-Plaja²³ aporta una mica de llum a aquesta dicotomia, quan parla del que s'anomena "literatura de consum": "Tanmateix no resulta tan fàcil de vegades establir fronteres entre la literatura homologada i els subproductes, i encara pot resultar més perillós condemnar-los o desconèixer-los, quan en molts casos poden constituir la base de lectura amb la qual molts adolescents poden ascendir cap a lectures de més densitat i qualitat o bé perdre's per sempre".

Si el que es pretén és millorar l'hàbit lector dels alumnes cal assegurar que el fons de la BA respongui de debò a les necessitats dels nois i noies, com a alumnes i com a lectors. Així, una bona biblioteca hauria d'assegurar la participació dels alumnes en la tria del fons.

El lot de materials per a cada BA a secundària hauria d'incloure els materials següents:

Materials impresos i pantalles

Fins ara hem al·ludit exclusivament a la possibilitat de la lectura sobre un suport imprès, però si la BA ha de tenir el doble objectiu de promoure la lectura i possibilitar l'accés a la informació davant una necessitat puntual, és imprescindible considerar que, avui, les accions de llegir i informar-se passen per les pantalles. Cristina Aliagas identifica el lector d'informació com aquell

²³ T. COLOMER [et al.] *Lectures adolescents*. Barcelona: Graó («Biblioteca d'articles» 165), 2008.

que llegeix tota mena de documents com diaris, webs o blogs, sempre a la xarxa, i afirma que és un perfil que està adquirint més visibilitat social, per contraposició al lector de "literatura o de ficcions".²⁴ Per això, és imprescindible que la BA també incorpori ordinadors i/o tauletes, però també que ens preparem per veure llegir els alumnes en els seus telèfons intel·ligents, que els permetran accedir a tot tipus de documents, en formats ben diversos i combinats entre si.

Queda clar que per a determinades funcions el llibre imprès està en franca retirada; per tant, sembla útil substituir-lo a l'aula per una pantalla que funcioni com un punt d'accés a la informació, amb un menú de recursos digitals en línia, seleccionats per la BE però sempre amb la col·laboració del professorat especialista. Per exemple, potser no té gaire sentit, a secundària i batxillerat, disposar de diccionaris o enciclopèdies en paper quan s'hi pot accedir de manera més ràpida a partir de les pantalles. El mateix es pot dir de l'accés a fonts estadístiques o als mapes i plànols, o de la premsa periòdica, per exemple. L'ús de diccionaris, atles i enciclopèdies en paper, si cal, es pot reservar per a activitats concretes, i n'hi hauria prou amb tenir-ne algun exemplar a la biblioteca del centre.

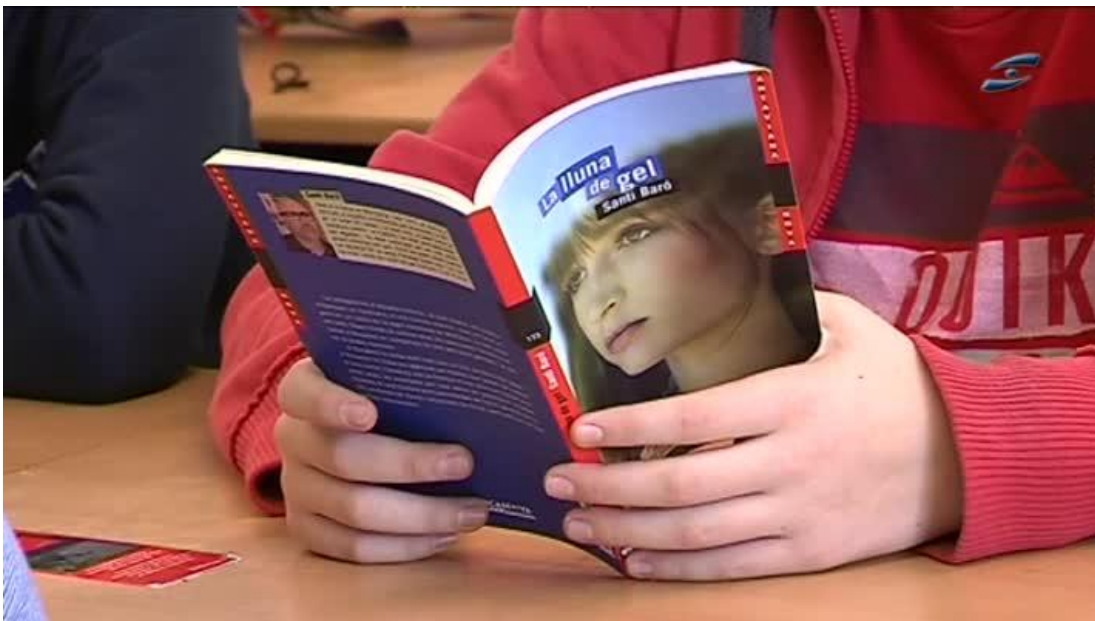
Malgrat tot, l'imprès és encara un suport molt útil per a la lectura, especialment per a la lectura contínua i pausada que requereixen determinats tipus de text. Vegem quins.

Obres de ficció

Aquesta és una denominació molt vasta que inclou una gran varietat d'obres i de gèneres: novel·la –amb la seva variant de novel·la juvenil–, relats diversos, teatre...

²⁴ M. BARÓ.; C. ALIAGAS.; C. GORCHS (2013). [Com crear un ambient lector a l'escola?](#) Barcelona: Fundació Jaume Bofill. 65p. Disponible en línia. [Consulta: 28 de febrer de 2016]

En aquest apartat de ficció també s'inclouen els còmics, els àlbums per a adolescents i la novel·la gràfica, que cada vegada més centres incorporen a les seves BA. Perquè al marge de la lectura textual, de diverses tipologies, també cal saber llegir imatges, i com diu Glòria Gorchs "l'àlbum il·lustrat i el còmic, o novel·la gràfica, poden ser un producte literari i artístic de molta qualitat, que pot donar a l'alumnat, a banda de bons moments, unes habilitats en lectura visual que els farà més aguts i crítics a l'hora de mirar el món que els envolta."²⁵ Aquests gèneres permeten introduir obres de trames complexes que faciliten la lectura.

Institut de Cubelles., <http://www.canalblau.cat/lectura-silenciosa-laula-linstitut-de-cubelles/>

Obres de coneixements

En una BA trobarem també obres de coneixements relatives als temes que s'estiguin treballant a classe, perquè els alumnes puguin documentar-se. Fins i tot encara que tinguem dispositius que ens connectin a Internet, no hem d'oblidar els llibres de coneixements, perquè la informació que contenen respon a uns objectius molt concrets i està pensada específicament per als

²⁵ M. BARÓ.; C. ALIAGAS.; C. GORCHS (2013). [Com crear un ambient lector a l'escola?](#) (Op. Cit.)

nois i noies i, per tant, adaptada a les seves capacitats, cosa que no es pot dir sempre de la informació que trobem a la xarxa.

A més, s'hi poden tenir també llibres relacionats amb les aficions dels lectors. En aquest sentit, seria bo no deixar de banda les obres de divulgació sobre temes musicals (grups, tendències...), moda... Inclouríem en aquest apartat també aquells llibres considerats menys "científics" però que poden connectar molt bé amb un determinat tipus d'alumnat, com els llibres de rècords o els llibres sobre competicions esportives, per exemple. No oblidem que molts nois i noies no tenen interès per les lectures de ficció i que tots els alumnes s'han de veure representats a la BA.

Revistes

Les revistes són un producte especialment interessant per a les BA, perquè presenten els temes de manera breu, sintètica, tractats amb un cert grau d'informalitat i acompanyats d'imatges molt atractives, i perquè permeten una lectura més superficial, que es pot plantejar en un temps breu.

D'altra banda, gràcies a la gran varietat que n'ofereix el mercat podem seleccionar-les perquè compleixin tant la funció de suport acadèmic com la de satisfer els interessos dels nois i noies. Per això, s'hi poden incorporar tant revistes de temàtica relativa a la programació escolar (històriques, científiques) com també d'actualitat, de moda, de motor.

També cal tenir present que sovint els nois i noies mostren poc interès pels productes específicament adreçats a ells i en canvi voldrien poder llegir revistes per a adults. En una BA hauríem de poder tenir revistes de tota mena, pensant no només en els seus interessos sinó també en les diverses capacitats dels nois i noies.

Diaris

Plantejar que la BA hauria de tenir diaris impresos pot semblar un anacronisme, en l'època de la hiperconnexió. No obstant això, com en el

cas de les revistes, poder fullejar un diari entre classe i classe, o en finalitzar una tasca concreta, és una activitat que caldria fomentar. En aquest sentit, el diari té gairebé més utilitat a la BA que a la BE, ja que el temps destinat a la seva lectura es veuria limitat per l'obligat desplaçament.

No és aquest el lloc de plantejar la contraposició entre premsa impresa i premsa en línia, però l'exercici de llegir el diari imprès implica treballar aspectes que van més enllà de la lectura textual: des de les vinyetes d'humor a les imatges fotogràfiques fins a la mateixa maquetació de les notícies o dels textos, que contribueix a distingir amb més claredat els fets de les opinions, per exemple. Per això, al marge que en una aula hi hagi un ordinador que permeti llegir la premsa periòdica en línia, seria convenient disposar d'algun exemplar de diari imprès a cada BA, cosa no gaire costosa perquè els centres solen rebre la premsa gratuïtament.

3.2. L'espai de la BA

Institut Joaquina Pla i Ferreras (Sant Cugat del Vallès)

restringit, que només s'obren en els temps especificats per a la lectura o la consulta. Quan es tria la segona opció, sovint es donen raons d'ordre econòmic –els llibres són cars i poden desaparèixer– o de conservació –si estan a mà dels alumnes sempre es malmeten–. No obstant això, si l'objectiu

A diferència de les de primària, l'espai de les BA de secundària no té un tractament específic, solen instal·lar-se en un racó de la classe, en prestatgeries o armaris que poden ser d'accés obert, és a dir, accessibles als alumnes en funció de les seves necessitats, o bé d'accés

de la biblioteca és aproximar la lectura a l'alumnat no hi ha res més dissuasiu que un armari tancat.

Biblioteca d'aula a l'Institut Cubelles.

Biblioteques d'aula Institut Miquel Tarradell (Barcelona).

3.3. La implicació del professorat i dels alumnes

La implicació del professorat també varia d'un centre a un altre, i sol haver-hi més participació quan la BA es vincula a una acció del pla de lectura. En aquests casos, el professorat pot supervisar el préstec dels llibres i impulsar activitats al voltant de la lectura –clubs de lectura, presentacions públiques orals dels llibres llegits, lectures en veu alta– i l'escriptura. En qualsevol cas, el professorat crea i manté el clima favorable a la lectura, supervisa que es faci un bon ús dels llibres i, molt important, fa de model de lectura silenciosa.

Cada docent es responsabilitza de la "salut" lectora dels alumnes que té assignats i, de manera flexible, busca els recursos necessaris perquè tots ells puguin passar aquesta mitja hora llegint relaxadament (encara que alguns comencin llegint exclusivament còmics o el diari).

Institut Miquel Tarradell (Barcelona)

Els alumnes poden participar en la selecció de fons i en l'organització i el funcionament de la BA.

Com s'ha comentat a l'apartat del fons, seria recomanable que els alumnes tinguessin veu a l'hora de seleccionar els títols que formaran part de la seva BA, o com a mínim d'una part.²⁶

Quan col·laboren en l'organització i el funcionament de la BA, la tasca dels alumnes se centra en el control del servei de préstec i la participació en les activitats proposades des de la biblioteca (se'n proposen unes quantes a l'apartat de dinamització).

²⁶ Un exemple és [l'Institut Miquel Tarradell](#) (Barcelona), on els alumnes sol·liciten a la coordinadora de lectura quins títols nous els agradaria adquirir per a les aules.

3.4. La dinamització de la BA

A continuació es proposen algunes activitats que es poden dur a terme a terme a secundària:

Temps de lectura diari: lectura silenciosa, escollida per l'alumne d'un fons variat, amb la finalitat d'adquirir l'hàbit lector.

És freqüent que la lectura a la BA s'acompanyi d'un retorn, que pot adquirir formes diverses, des de la fitxa de lectura a altres formats més actuals. Quan s'opta per les fitxes de lectura, aquesta sol indicar la informació principal del llibre, a més d'una valoració subjectiva de la lectura. En alguns casos també s'hi anota si el llibre ha complert les expectatives, i els motius de l'abandonament, si s'escau. Aquestes fitxes es poden fer manualment o bé amb un formulari digital.²⁷

Cal tenir en compte, però, que alguns d'aquests mecanismes de retorn, per simples que puguin semblar, es poden contradir amb la necessària voluntarietat de la lectura per plaer,²⁸ i amb la gratuïtat d'aquesta. Les activitats que es proposin després de la lectura no haurien d'implicar un treball excessiu i haurien de tenir sempre l'objectiu de compartir la lectura i d'apropar l'alumne als llibres.

²⁷ És el cas de l'[Institut Can Roca](#) de Terrassa on s'emplena un formulari en començar la lectura i un altre en acabar-la.

²⁸ A Moya es presenta la diversitat de tasques que es proposen als alumnes en acabar una lectura recomanada; el control escrit representa, de llarg, l'opció preferida pel professorat d'educació secundària, mentre que els alumnes prefereixen parlar de les lectures que fan:
J. MOYA OBES (coord.). *Llegir per aprendre. Una proposta per treballar les lectures a l'ESO*. Barcelona: Universitat Autònoma de Barcelona, 2005 (sèrie «Eines i estratègies», 16).

“La conversación y el debate, la escritura y la recreación artística, son modos de compromiso con las palabras depositadas en un libro. Y es asimismo una manera de elaborar significados personales, de indagar en uno mismo los efectos de la lectura. Compartir la experiencia de leer un texto o escribir otro texto a modo de diálogo con lo leído ensancha y afina la lectura.”

Juan Mata, *Animación a la lectura*. Graó

Lectura en veu alta del professor: Cada dia més estudis defensen els beneficis que té la lectura en veu alta a alumnes de qualsevol edat. La lectura en veu alta del professor permet als alumnes escoltar un model de fluïdesa lectora i accedir a llibres que potser, altrament, estarien massa allunyats de les seves possibilitats. Seria interessant tenir una selecció anual dels llibres o fragments que es volen llegir en veu alta als alumnes.

Lectura en veu alta dels alumnes: Lectures preparades amb anterioritat, de fragments de llibres seleccionats per ells mateixos o pel mestre.

Compartir lectures: Permet aprofundir en la dimensió social de la lectura. Segons Colomer,²⁹ compartir llibres i lectures permet orientar el treball de les aules en la direcció d'objectius molt valuosos: experimentar la lectura com una construcció compartida que permet anar més enllà de l'experiència individual, aprendre estratègies d'interpretació, observar els matisos interpretatius que pot provocar un mateix text, aprendre a parlar i a argumentar literàriament sobre llibres i, sobretot, a percebre's com a lector en una comunitat de lectors.

²⁹ T. COLOMER. *Introducción a la literatura infantil y juvenil actual*. Madrid: Síntesis (2a edició revisada i ampliada), 2009.

Diferents formats per compartir aquestes lectures a l'aula poden ser els debats, les converses literàries, els clubs de lectura, les presentacions i les recomanacions:

Debat³⁰

“És una discussió organitzada en la qual es contrasten opinions a propòsit d'un tema concret. En un debat cada participant escolta el parer dels altres i hi exposa el propi, procurant posar èmfasi en els punts de coincidència i en els de discrepància”.³¹

Hi ha molts llibres que presenten un temàtica o problema que pot provocar el posicionament dels alumnes a favor o en contra. Aquesta situació es pot aprofitar per organitzar un debat a l'aula.

Conversa literària

Després de compartir una lectura, per exemple la que fa en veu alta el professor, es pot establir una conversa entre els alumnes que permeti descobrir les diferents interpretacions a què ha donat peu la mateixa obra. Compartir què els ha agradat, què no els ha agradat, què han trobat estrany, que els ha fet pensar en una vivència pròpia o en un altre llibre... tot això ajuda a anar construint entre tots la comprensió del llibre.

Aidan Chambers, al seu llibre *Dime*,³² planteja aquest tipus de conversa oberta i a diferents nivells, on el mestre només fa de guia i les interaccions es produeixen entre els alumnes. Proposa tres tipus de preguntes diferenciades:

- Les preguntes bàsiques, que busquen saber si la lectura els ha agradat o no, si hi ha alguna cosa que els hagi desconcertat. Són les preguntes dirigides a buscar connexions amb la pròpia experiència personal o amb d'altres obres que s'hagin llegit.

³⁰ Es pot trobar una proposta de debat en el dossier [El temps de lectura a Primària](#), elaborat pel Departament d'Ensenyament en el marc de l'Impuls de la Lectura, i actualitzat en el curs 2015-2016.

³¹ [L'hàbit lector i el temps de lectura a l'educació secundària](#). (Op. Cit.)

³² A. CHAMBERS. *Dime*. Mèxic D.F.: Fondo de Cultura Económica, 2007 (col·lecció «Espacios para la lectura»).

- Les preguntes generals, les que proporcionen comparacions i aporten idees, informacions i opinions que donen suport a la comprensió.
- Les preguntes específiques, que dirigeixen la conversa fins al descobriment de peculiaritats de la lectura que encara no s'han posat de manifest.

Club de lectura:

Es tracta d'una activitat per compartir lectures en què tots els participants acorden llegir el mateix llibre, en diferents talls, per anar comentant els fragments que s'ha acordat llegir. Tot i que potser no és ben bé una activitat que depengui de la BA (pel fet que necessitem un nombre elevat d'exemplars del mateix títol, que probablement s'han de treure de la BE o de la BP) la incloem en aquest dossier perquè pot ser una activitat de dinamització lectora dins de l'aula. Es pot trobar més informació sobre l'organització dels clubs de lectura al dossier *El club de lectura*,³³ de Joan Portell.

Presentacions i recomanacions:

Booktrailer de l'INS Euclides (Pineda de Mar)

No és el mateix presentar que recomanar: les presentacions de llibres posen en contacte un llibre amb els seus potencials lectors, es dóna a conèixer de manera objectiva (el títol, qui són l'autor i

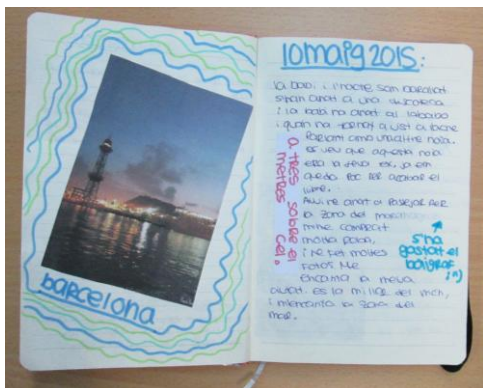
l'il·lustrador, de què tracta), mentre que una recomanació expressa un punt de vista més subjectiu, qui fa la recomanació d'un llibre sempre ha d'argumentar per què el troba interessant. Totes dues activitats s'han d'ensenyar a fer als

³³J. PORTELL [El club de lectura](#). Servei d'Immersió i Acolliment Lingüístics. Departament d'Ensenyament, 2011. [Consulta: 28 de febrer de 2016]

alumnes, a partir del model del mestre, i potenciar-les després perquè tinguin continuïtat a l'aula, de forma voluntària i amb preparació prèvia.³⁴

Les presentacions i recomanacions a secundària es poden fer en paper (en un taulell de suro, amb notes autoadhesives) o en suport digital³⁵ (blog de l'aula, blog de la biblioteca, YouTube, xarxes socials).

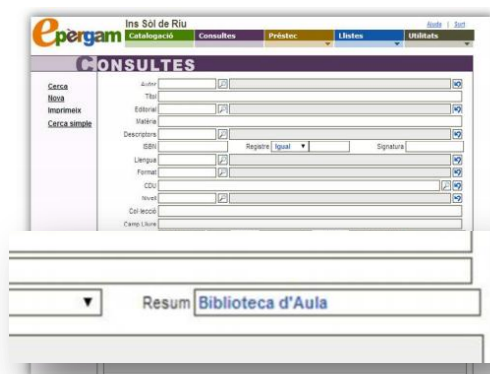
Diari de lectura

Institut Montjuïc (Barcelona)

En paper o digital, el diari de lectura és una eina personal per reflexionar per escrit sobre les lectures. Es poden fer comentaris sobre fets de la narració, fer connexions amb les pròpies vivències, copiar-ne algun fragment que els hagi agradat molt, fer algun dibuix, enganxar alguna imatge relacionada amb la història (la coberta del llibre, un paisatge que s'assembla al que descriu l'obra... És un tipus d'escriptura creativa.

Servei de préstec

Institut Sol de Riu (Alcanar)

Pel que fa al préstec, hi ha centres que permeten endur-se els llibres a casa, mentre que d'altres en limiten la lectura i la consulta a la mateixa aula. En molts centres, els mateixos alumnes són els encarregats de distribuir els llibres entre els companys, i de controlar-ne el retorn, com un mecanisme de coresponsabilitat. En alguns casos, la

³⁴ A l'annex es pot trobar un exemple de modelatge de recomanacions, pràctica 11 de l'Institut El Foix de Santa Margarida i els Monjos.

³⁵ Recomanem la valuosa experiència de presentació de llibres mitjançant els booktràiler de [l'Institut Euclides](#) (Pineda de Mar). [Consulta: 28 de febrer de 2016]

gestió de la BA i dels préstecs es fa mitjançant sistemes propis, però és bo assegurar que hi hagi la possibilitat de compartir en línia la informació sobre què conté cada biblioteca i si està disponible.

Disposar d'aquestes eines ens permetrà tenir dades per conèixer quines són les preferències lectores dels alumnes i per aplicar aquesta informació al manteniment de la BA.

4. EXEMPLES DE BONES PRÀCTIQUES DE BIBLIOTECA D'AULA

CENTRE: ESCOLA SANT SEBASTIÀ (Nulles)

TÍTOL: Fomentem el gust per la lectura

NIVELL: Educació primària

OBJECTIUS

- Fomentar el gust per la lectura.
- Aconseguir que els alumnes llegeixin en les seves estones d'oci.
- Conèixer diferents formats de textos escrits.

DESCRIPCIÓ DE L'ACTIVITAT

Part 1:

Els alumnes llegeixen individualment el tipus de text que ells decideixen (contes, llibres de diverses tipologies, revistes, còmics, diaris...) segons els seus gustos i preferències (procedent de la BA, però també en poden portar de casa). La lectura es fa en l'espai de l'escola que ells decideixen, on se sentin a gust, i en la postura que els resulti més còmoda (cadira, estirats o asseguts als matalassets o als coixins...).

Part 2:

La mestra llegeix en veu alta un llibre triat a l'aula perquè els alumnes tinguin un model de lectura en veu alta. Posa èmfasi en l'entonació i les pauses. Durant la lectura van analitzant el contingut i valorant les decisions preses pels personatges. La lectura es realitza en rotllana sobre els matalassets.

AVALUACIÓ I VALORACIÓ

Es fa un seguiment dels textos llegits pels alumnes (llibres, revistes, còmics, diaris...) mitjançant una taula, i ells mateixos fan recomanacions als companys.

TEMPORITZACIÓ

- Part 1: 30 minuts 3 dies a la setmana.

Experiències en centres d'educació infantil i primària

	- Part 2: 30 minuts un dia a la setmana.
RECURSOS HUMANS	- Una mestra.
RECURSOS MATERIALS	- Contes i llibres de diverses tipologies en català, castellà i anglès.- Revistes, diaris, còmics, catàlegs... en català i castellà.- Matalassets i coixins.
RECURSOS EXTERNES	No en calen.

CENTRE: ESCOLA EIXIMENIS (Girona)

TÍTOL: Kadingir: com són els herois?

NIVELL: 5è de primària

OBJECTIUS

- Gaudir d'una lectura per plaer.
- Fer hipòtesis lectores i comprovar-les.
- Valorar la figura de l'escriptor i gaudir d'una estona amb ell.
- Valorar la il·lustració en els llibres, i la figura de l'il·lustrador
- Expressar opinions al voltant de llibres mirats, llegits o escoltats.

DESCRIPCIÓ DE L'ACTIVITAT

A partir de les imatges extretes del llibre *Kadingir*. El ceptre de Zink i del seu booktràiler, ens imaginem les aventures, les batalles en què haurà de lluitar la nostra protagonista, "una autèntica heroïna". Parlarem dels herois. Com són? Què els caracteritza? Com van vestits? De què treballen? Plantegem el debat. Anirem apuntant les

idees.

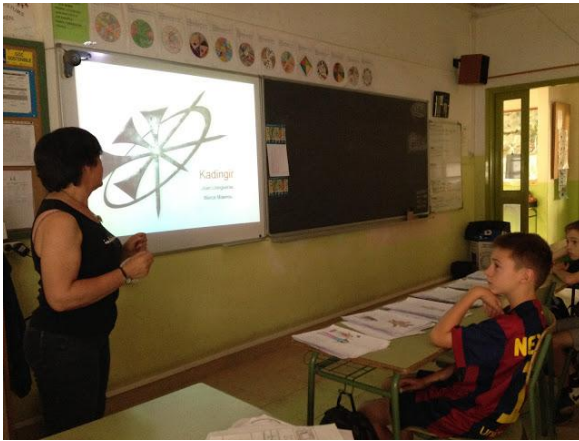
La segona part de la sessió consisteix a esbrinar si la nostra protagonista respon a les característiques imaginades. Llegirem alguns fragments prèviament seleccionats on se'n fa una descripció. També llegirem fragments esbojarrats i divertits de la novel·la.

L'activitat continua **a l'aula**, cada dia al matí, amb la lectura en veu alta del llibre per part de la mestra. De cada personatge, a mesura que es va presentant, es proposa als alumnes un treball de descripció i un dibuix. D'aquesta manera s'aniran creant un petit dossier.

És una història que atrapa els alumnes. Molt recomanada per a cicle superior. Maite Carranza, creadora de moltes heroïnes, fa una reflexió:

A través de gèneres tan diferents com l'humor, la fantasia i el thriller podem atreure i interessar el jove cap al món de la literatura i explicar-li històries (meravelloses, divertides, emocionants) amb protagonistes adolescents propers, recognoscibles i sobretot humans. Més enllà de l'aprenentatge convencional, tot allò que suposi per al jove i l'adolescent un entreteniment i una reflexió sobre la seva educació sentimental suposa un creixement personal en el difícil procés de la seva adolescència. Els protagonistes són els lectors: els adolescents.

Amb aquesta activitat pretenem això, arribar als nostres alumnes a través de la història de la Ishtar, una nena d'onze anys, com ells.

Els autors solen estar contents si els conviden a anar a les escoles. Aquest va ser el cas de la Mercè Masnou (autora del llibre) i la seva filla Helena (coautora dels últims volums de la saga), que van venir a fer una petita xerrada sobre la saga i van portar-ne exemplars per a la

biblioteca i un detall per a cada alumne.

AVALUACIÓ I VALORACIÓ

L'avaluació és basa en l'observació, en l'interès dels alumnes per la història, en la capacitat d'escolta, en la presentació del seu dossier.

TEMPORITZACIÓ	- Una sessió per a la presentació de la saga, el visionament del booktràiler i el debat sobre els herois.- Les sessions de lectura en veu alta que siguin necessàries per acabar el llibre <i>El ceptre de Zink</i>.- Hores de tutoria o de llengua catalana, repartides al llarg d'un trimestre per tal de llegir el llibre i elaborar les fitxes: descripció i dibuix dels personatges.
RECURSOS	- Autors del llibre.- Tutor/a.

Experiències en centres d'educació infantil i primària

HUMANS	
RECURSOS MATERIALS	- El llibre <i>Kadingir, El ceptre de Zink</i>, de Mercè Masnou i Joan Llongueras.- Un ordinador i un canó.- Per als alumnes: material per escriure i dibuixar.
RECURSOS EXTERNOS	- Informació per al mestre/a : https://www.omnium.cat/docroot/omnium/imgs/images/4241.pdf- Podem treure les imatges de la protagonista i altres protagonistes de: http://kadingir.com/noticias/the-sceptre-of-zink/- El booktràiler de: <i>El ceptre de Zink</i> https://www.youtube.com/watch?v=34WGt642rgc- I d'<i>El senyor de Zapp</i>: https://www.youtube.com/watch?v=0nrGArOx2Pw Podeu trobar les il·lustracions originals dels principals protagonistes a la xarxa.

CENTRE: ESCOLA SANTA EUGÈNIA (Girona)

TÍTOL: Pedres i més pedres

NIVELL: E Infantil, CI i 5è

OBJECTIUS

- Identificar contes treballats.
- Iniciar-se en la lectura.
- Que els alumnes de 5è despertin en els més petits el gust per llegir.

DESCRIPCIÓ DE L'ACTIVITAT

Aquesta activitat té dues parts ben diferenciades:

- *Primera part:*
L'alumnat de 5è disposa de la llista de contes tradicionals que es treballen a cada curs al nostre centre des de P3 fins a 1r. Amb retoladors permanents, decoren pedres de riu (recollides en una sortida) amb frases típiques de cada conte i algun dibuix significatiu. Una vegada fetes, s'amaguen pel pati.
- *Segona part:*
L'alumnat d'EI i CI, en dies concretats amb cada curs i ajudats pels alumnes de 5è, busquen pel pati les pedres pintades i descobreixen a quin conte corresponen.
Tot seguit, en una sessió de dinamització, es repassen els contes, que poden llegir o fullejar segons l'edat.

AVALUACIÓ I VALORACIÓ

S'avalua el treball plàstic i l'organització de l'alumnat de 5è perquè els contes s'identifiquin fàcilment. El dia que els alumnes d'EI i CI els busquen, els alumnes de 5è valoren com ha anat a cada sessió.

El professorat d'EI i CI valora:

- Si coneixen els contes treballats.
- Si reconeixen les frases i imatges.
- Si durant la dinamització saben explicar el conte entre tots.

TEMPORITZACIÓ	- 5è: 2 sessions de 45' per pintar les pedres.- EI, CI: 1 sessió de 45' per buscar les pedres al pati, cadascú.- EI, CI: 1 sessió de 45' de dinamització (reconeixement dels contes).
RECURSOS HUMANS	- Mestres d'EI, CI i 5è.- Alumnat de 5è.
RECURSOS MATERIALS	- Pedres, retoladors permanents.- Els contes treballats.
RECURSOS EXTERNES	

CENTRE: ESCOLA MARILLAC (Barcelona)

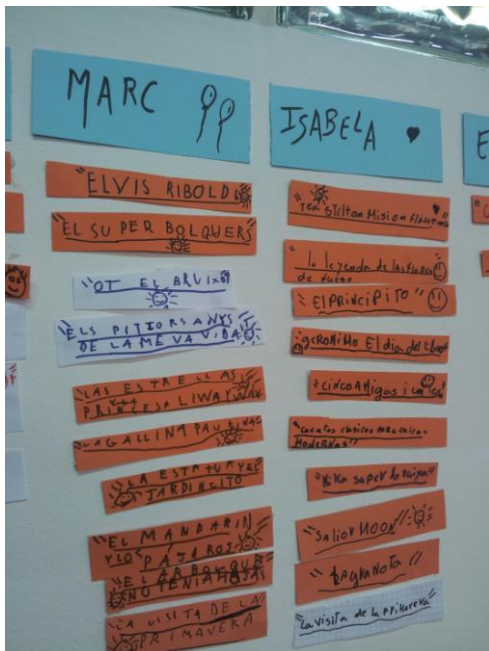
TÍTOL: M'ha agradat?

NIVELL: 3r de primària

OBJECTIUS

- Donar l'opinió sobre el llibre que estan llegint.
- Fer recomanacions.

DESCRIPCIÓ DE L'ACTIVITAT

Es penja a la classe una cartolina amb el nom de cada alumne. Es deixen al seu abast targetes de cartolina.

Quan acaben de llegir un llibre, tant si és a casa com a l'escola, han d'escriure el títol del llibre en una targeta i posar-hi un símbol, prèviament pactat, segons si els ha agradat més o menys.

Pengen aquesta targeta a sota del seu nom. D'aquesta manera queda a la vista de tothom quins llibres ens han agradat més, quins menys... Això promou que entre ells es preguntin sobre algun llibre, segons la valoració i els interessos, i que es facin recomanacions

informals.

Símbols utilitzats: 😊 😴 😄 😏

AVALUACIÓ I VALORACIÓ

Aquesta activitat es fa al llarg del curs, i periòdicament es fa una valoració en veu alta amb tota la classe.

Experiències en centres d'educació infantil i primària

TEMPORITZACIÓ	Tot el curs.
RECURSOS HUMANS	Alumne/a – Professora àrea.
RECURSOS MATERIALS	- Mural de cartolina amb els noms dels nens.- Targetes per escriure els títols dels llibres.
RECURSOS EXTERNS	

CENTRE: ESCOLA FRANCESC ALDEA I PÉREZ (Terrassa)

TÍTOL: La biblioteca d'aula

NIVELL: 3r de primària

OBJECTIUS³⁶

- Fomentar el gust per la lectura.
- Fer de l'aula un espai afectiu, on la lectura, l'escriptura i l'expressió hi tinguin un lloc privilegiat.
- Millorar l'expressió i la comprensió orals i conduir aquesta millora cap a l'expressió i la comprensió escrites.
- Compartir les experiències lectores de l'aula i implicar-hi les famílies.
- Creació de referències compartides, viscudes com un factor de pertinença al grup lector.

DESCRIPCIÓ DE L'ACTIVITAT

- Creació d'un racó de lectura a l'aula.
- Establiment d'una rutina de vint minuts de lectura individual diària.
- Valoració pública amb gomets, en una cartellera, de les lectures individuals.
- Lectura diària, en veu alta, per part de la mestra, d'una novel·la que va avançant amb el curs.
- Préstec col·lectiu setmanal d'un àlbum, independent del llibre que es llegeix als matins, a l'aula.
- Participació de les famílies en la lectura feta a casa.
- Debat setmanal, al racó lector de l'aula, sobre el llibre llegit a casa.
- Lectura setmanal o quinzenal, per part de la mestra, d'un àlbum, amb comentari col·lectiu posterior.
- Activitat a classe de llengua, amb un producte final:
 - o Creació d'un personatge literari i la seva història per explicar-la als companys d'Infantil.

³⁶ Extrets de REYES, L. (2011). "Fer lectors en un context advers".

Experiències en centres d'educació infantil i primària

- Creació d'un blog de la classe per donar a conèixer aquests personatges creats
- Elaboració de poemes per fer una exposició de poesia a l'escola.

AVALUACIÓ I VALORACIÓ

- Millora significativa de l'expressió oral i escrita de l'alumnat.
- Adquisició de l'hàbit lector.
- Millora de la cohesió social i del sentiment de pertinença al grup.
- Implicació important de les famílies.

TEMPORITZACIÓ	És una feina regular al llarg de tot un curs.
RECURSOS HUMANS	- Mestra.- Famílies.
RECURSOS MATERIALS	- Llibres prestats per la biblioteca de centre.- Coixins portats de casa per cada alumne.
RECURSOS EXTERNS	

CENTRE: ESCOLA EL BOSC DE LA PABORDIA (Girona)

TÍTOL: L'hora del conte

NIVELL: P4

OBJECTIUS

- Desenvolupar l'expressió oral .
- Ser capaços de comprendre i explicar l'argument d'un conte.
- Perdre la timidesa a l'hora de parlar davant dels companys.
- Gaudir de l'hora del conte.

DESCRIPCIÓ DE L'ACTIVITAT

Cada dilluns un nen explica un conte a la resta de companys. El conte ha estat escollit amb criteri pel mateix nen o per la família, tenint presents els seus interessos. Ha de ser un llibre significatiu, que agradi al nen, que se'l senti seu, que se'l cregui.

Després prepara el conte, si cal amb tota mena de suports. Hi ha qui només utilitza el llibre, hi ha qui es disfressa d'algun personatge, hi ha qui l'explica amb la PDI, hi ha qui elabora titelles... El COM és lliure. El dia d'explicar-lo, el nen/a es posa davant del grup classe i comença el conte.

AVALUACIÓ I VALORACIÓ

Al final cada alumne fa una valoració de com li sembla que ha anat, si s'ha sentit a gust, si s'ha sentit escoltat, si li ha agradat fer-ho... La resta també valorem la sessió. Verbalitzar ajuda a donar sentit i utilitat a la sessió.

La mestra també emplena una taula on hi ha els noms de tots els nens i uns criteris d'avaluació derivats dels objectius.

TEMPORITZACIÓ

Una tarda a la setmana (la tarda de dilluns).
L'estona d'explicació sol durar entre 15 i 20 minuts.

Experiències en centres d'educació infantil i primària

RECURSOS HUMANS	- La mestra tutora.- Les famílies que ajuden a preparar el conte a casa.
RECURSOS MATERIALS	- El conte (BE i d'aula).- Altres suports o materials que el nen i la família decideixin utilitzar.
RECURSOS EXTERNS	

CENTRE: ESCOLA ARRELS (Els Alamús)

TÍTOL: Anem a la saleta?

NIVELL: Educació infantil i famílies

OBJECTIUS

- Millorar els espais de lectura de les aules d'Educació Infantil.
- Reflexionar amb les famílies sobre la importància de l'espai de lectura a casa.

DESCRIPCIÓ DE L'ACTIVITAT

Aquest curs, a la nostra ZER, hem dut a terme una formació sobre la lectura. Ha estat una ocasió per reflexionar sobre estratègies de comprensió lectora, sobre el gust per llegir, sobre materials de lectura, sobre el paper dels educadors en el procés

d'aprenentatge i també sobre l'ambient que pot afavorir l'interès per la lectura. Aquest procés de reflexió ens ha convidat a prendre decisions, i concretament a la nostra escola ens va dur a repensar els espais de les aules d'Educació Infantil dedicats a la lectura. A les BA teníem llibres de diferents tipologies, a l'abast dels nens, però l'espai de lectura podia ser més funcional, càlid i acollidor. És per això que vam transformar un racó de l'aula en una "saleta".

A la "saleta" de cada aula hi hem posat un sofà, per poder fer lectura en parelles, cadires i coixins per poder seure on i com els nens i nenes vulguin...

Hem mantingut els contenidors de plàstic amb els llibres i revistes al seu abast, hi hem afegit alguns dels llibres de pedagogia que utilitzem les mestres i un llibre de lectura personal de les mestres que hem portat de casa. A més a més, cada tarda hi anem tots plegats a l'hora que les mestres els llegim: ara l'estona de lectura és encara un moment més càlid i plaent.

A la paret de la saleta hi ha unes guies amb els llibres protagonistes del mes, i un mural que simula una finestra. En aquest mural hi pengem allò que la lectura ens fa descobrir sobre el món que ens envolta: la lectura pot ser una finestra oberta al món! En un petit prestatge hi posen les seves recomanacions de lectura: el llibre que els agrada més acompanyat d'una foto del company o companya que el recomana.

Per implicar més les famílies en l'hàbit lector dels menuts vàrem organitzar una inauguració d'aquests espais de lectura remodelats. En aquesta sessió vàrem visionar imatges de propostes sobre com millorar els espais de lectura a casa, i els pares van estrenar l'espai llegint als seus fills i filles. Després, vam fer un petit refrigeri.

A partir d'aquest curs no és estrany sentir els menuts de l'escola dir quan són a l'aula: "Anem a la saleta?".

AVALUACIÓ I VALORACIÓ

Es valora si els alumnes:

- Mostren iniciativa per explorar materials de lectura.
 - Utilitzen llibres, revistes i altres materials de lectura per imaginar, informar-se, divertir-se.
 - Experimenten diferents tipus de lectura: individual, per parelles...
-

Experiències en centres d'educació infantil i primària

Des que hem fet la remodelació de l'espai, els nens i les nenes hi van més sovint, conviden les mestres a acompanyar-los-hi, i van canviant els seus papers amb relació a la lectura (explicar, escoltar, mirar llibres en parelles o petits grups, fer recomanacions...).

TEMPORITZACIÓ	Cada dia.
RECURSOS HUMANS	Les tutores.
RECURSOS MATERIALS	Sofà, cadires, coixins, contenidors de plàstic, llibres.
RECURSOS EXTERNES	

CENTRE: ESCOLA CONSOL FERRÉ (Amposta)

TÍTOL: Préstec de llibres per a la BA

NIVELL: Tots

OBJECTIUS

- Promoure l'hàbit lector i el gust per la lectura.
- Ajudar a desvetllar la curiositat pels llibres: oferir novetats.
- Orientar l'alumnat i els mestres en la tria dels llibres.
- Aprendre a parlar i a opinar dels llibres que llegeixen.
- Aprendre a respectar les opinions i els gustos de lectura de tots els companys.
- Saber utilitzar i respectar el servei de préstec.

DESCRIPCIÓ DE L'ACTIVITAT

Quinzenalment tots els grups tenen una sessió de biblioteca. Aquest moment s'aprofita per escollir quins llibres ens agradaria que formessin part de la BA per anar-los llegint durant unes setmanes.

Aquest conjunt de llibres es porta a la classe perquè formi part, durant una quinzena o un mes, de la BA, al servei de la realització dels projectes que es treballen i les lectures individuals.

Ensenyem l'alumnat a anotar els llibres de préstec en els registres (llibres enquadernats) segons la seva finalitat: préstec aula, préstec casa, apadrinament lector...

Aquesta activitat ens permetrà tenir a cada classe la seva biblioteca, on hi haurà llibres de diferents tipologies, temes i llengües, segons els interessos de l'alumnat i les activitats curriculars que es treballen.

També durant l'hora del pati s'hi pot anar a llegir, a fer cerques o a demanar algun títol en préstec.

AVALUACIÓ I VALORACIÓ

Considerem que és satisfactòria perquè es fomenta la formació d'usuaris al llarg de tota l'etapa educativa, afavoreix el gust per la lectura i potencia l'autonomia individual, perquè a partir de primària els alumnes són els protagonistes de la gestió de préstec.

La valoració que en fa el professorat es fa arribar a la comissió de biblioteca.

TEMPORITZACIÓ	S'inicia al mes d'octubre.
RECURSOS HUMANS	Professorat de tots els departaments amb 3 o més hores de classe setmanals.
RECURSOS MATERIALS	Tutors, famílies voluntàries i la coordinadora de la biblioteca.
RECURSOS EXTERNS	

CENTRE: INSTITUT CUBELLES (Cubelles)

TÍTOL: 30 minuts de lectura diària

NIVELL: Activitat adreçada a nois i noies d'ESO

OBJECTIUS

- Desenvolupar el gust per la lectura i contribuir a la millora de la comprensió lectora de l'alumnat, una competència imprescindible per garantir l'èxit escolar.
- Bastir 11 BA amb llibres, còmics i revistes que engresquin els nois i noies de 1r fins a 4t d'ESO a la lectura.

DESCRIPCIÓ DE L'ACTIVITAT

Es parteix d'un estudi d'hàbits de lectura que els permet fer un diagnòstic i actuar en conseqüència.³⁷

Es creen biblioteques d'aula, per a la qual cosa s'adquireixen prestatgeries obertes, per facilitar l'accés als llibres per part de l'alumnat. Majoritàriament, el fons prové de la biblioteca del centre, tot i que s'han adquirit llibres nous. També es recorre al préstec de documents de la Xarxa de Biblioteques de la Diputació de Barcelona, en especial còmics i llibres de lectura fàcil en anglès.

En l'adquisició de llibres es prioritzen els autors de moda entre els nois i noies, i es tenen en compte altres referències, com els 10 títols més prestats per les biblioteques públiques.

El fons incorpora ficció, predominantment de gènere romàntic o de misteri, però també llibres sobre esports o història, i d'humor.

A cada trimestre es canvia l'idioma: català, castellà, anglès/francès; es fa alternativament i així els llibres poden passar d'una classe a l'altra.

Durant l'hora de lectura, els professors també llegeixen, miren de garantir el silenci durant la lectura, i fan el control periòdic dels exemplars de cada aula.

³⁷ Institut Cubelles. *Els hàbits de lectura de l'alumnat d'ESO de l'Institut Cubelles*. (2013).

AVALUACIÓ I VALORACIÓ

La valoració global és positiva, per part tant de l'alumnat com del professorat que hi participa.

TEMPORITZACIÓ	Mitja hora diària de lectura a l'aula.
RECURSOS HUMANS	Professorat de tots els departaments amb 3 o més hores de classe setmanals.
RECURSOS MATERIALS	Subvencions de l'Ajuntament de Cubelles. Biblioteques d'aula.
RECURSOS EXTERNES	Col·laboració amb les biblioteques públiques de Cubelles i de Vilanova i la Geltrú.

"Bugada literària", Institut Cubelles

CENTRE: INSTITUT JOAN ORÓ (Lleida)

TÍTOL: Jo sóc lector, i tu?

NIVELL: 1er i 2n d'ESO

OBJECTIUS

- Adquirir uns bons hàbits lectors i que la lectura esdevingui per a als alumnes no només una font de coneixement sinó també un temps de gaudi i de benestar.

DESCRIPCIÓ DE L'ACTIVITAT

A l'Institut Joan Oró de Lleida les BA fa molt de temps que funcionen, però des de fa tres anys s'han renovat i reactivat gràcies al projecte ILEC (Impuls de la lectura) del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

Dediquem el temps acordat de lectura a l'aula, durant el qual l'alumne té l'opció de triar qualsevol tipologia textual i qualsevol gènere literari, ja que llegim, sempre, per plaer. Respectem el dret d'escollir el llibre, el dret d'abandonar-lo, si la tria no ha estat encertada, el dret de reprendre'l, si canvien d'opinió, etc. Mai no es plantegen activitats obligatòries després de la lectura. Tanmateix, incentivem els alumnes a compartir, voluntàriament i lliure, un temps amb la resta del grup per parlar del que han llegit.

Les BA posen més a l'abast dels alumnes recursos molt diversos, els regalen un temps de lectura, de gaudi personal i compartit (acordat prèviament pel Grup impulsor del Projecte lector de centre dins el marc de l'horari escolar), cedeixen un espai (real o virtual) per parlar sobre lectures i interessos literaris personals, etc.

Les BA estan configurades per una cinquantena d'obres de tipologies molt diverses: obres de ficció literària (narrativa, teatre...), de poesia, de divulgació científica i tecnològica, còmics, àlbums, revistes (científiques, informàtiques, tecnològiques...). El ventall és força extens i divers a cada aula, i intenta adequar-se al curs i l'edat. A més, el fons bibliogràfic és itinerant, és a dir, trimestralment es canvia d'una aula a l'altra, respectant la

tria per nivells i edats. D'aquesta manera podem tenir un fons més ampli i variat, que s'ha d'anar enriquint any rere any.

El propòsit és incorporar al fons de la BA molta narrativa actual, que connecti amb els interessos de l'alumnat. I ho fem atenent les seves demandes; de manera que els nois i noies poden sol·licitar títols concrets. Aleshores el grup impulsor revisa les peticions i vetlla per satisfer-les.

Els llibres de la BA són seleccionats i/o revisats pels diversos departaments, que dediquen una part del seu pressupost a la compra. Així, doncs, els llibres que configuren la BA poden provenir tant de la biblioteca del centre com de les biblioteques dels departaments. Tots, però, són catalogats i fitxats a la biblioteca del centre. Les revistes provenen, també, de les subscripcions que arriben als diferents departaments.

Actualment, la BA també està oberta a la cessió, temporal o definitiva, de llibres personals tant dels nostres alumnes com del professorat. Fem palesa, així, la nostra voluntat de compartir.

<http://www.iesjoanoro.cat/>

<http://blocs.xtec.cat/ilec/>

INSTITUT D'ENSENYAMENT SECUNDARI
JOAN ORO

Pla lector Què fem?

Comissió de llengües
Institut Joan Oro
Lleida

<http://blocs.xtec.cat/ilec/pla-lector>

Organització

- Tres mitges hores a la setmana a 1r i 2n d'ESO (des del 2006-07)
- Tria de llibres per departaments revisables a demanda
- Distribució tasques

Horari

- Àrees no lingüístiques
- Mitja hora lectiva
- Canvia cada trimestre

Tria

- Ficcio i no ficció. Tots els gèneres
- 6 o 7 llibres per departament
- Revisables a demanda
- Anglès, castellà, català i francès
- Biblioteca d'aula

30 minuts llegint

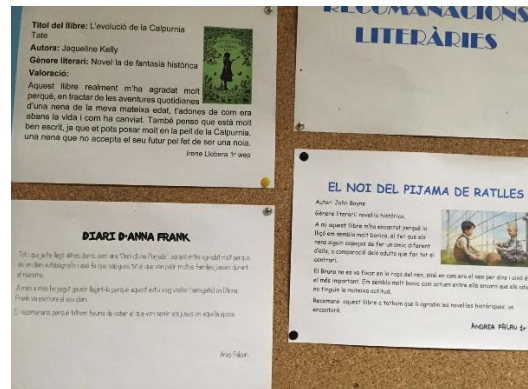
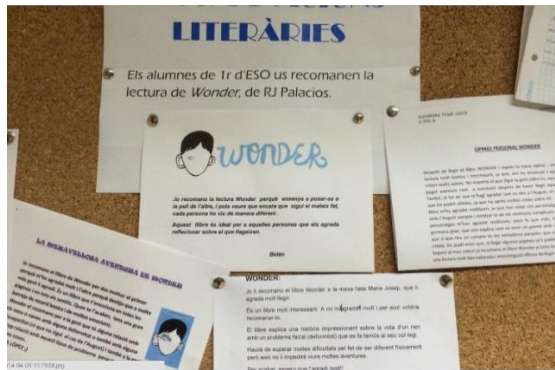
- Hora no de llengua
- Seguim els drets del lector
- Traspàs d'informació a la resta d'equip docent i als pares
- Tots llegim
- Parlem dels llibres

Experiències en centres d'educació secundària

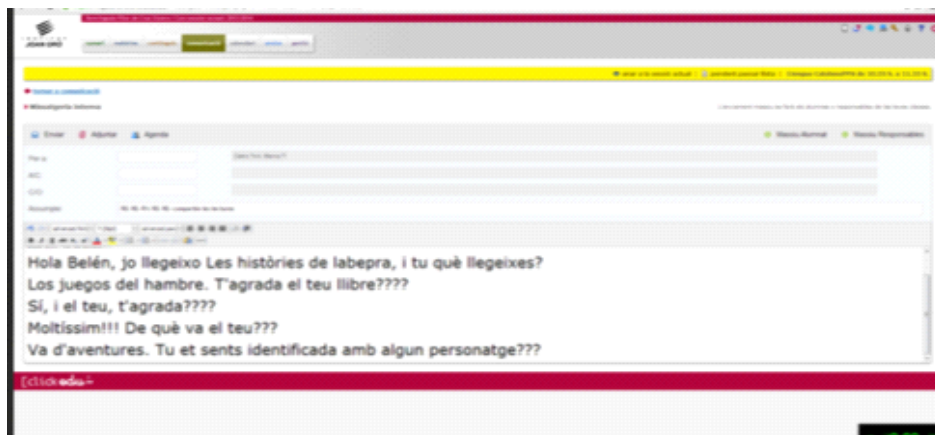
Setmana d'escalfament, amb la qual es dóna el tret de sortida a l'activitat lectora. Hi intervé tot l'equip docent i es comunica, també, a les famílies; a més a més, se les convida a participar-hi.

Recomanacions dels alumnes.

També a través del [blog](#).

“Parlem-ne”: intercanvi d'opinions i recomanació de llibres als altres, mitjançant la intranet del centre.

Els llibres es disposen en un armari tancat, que s'obre a l'inici de cada classe. A l'armari també hi ha una fitxa de registre on els alumnes anoten quin llibre estan llegint i, en acabar, poden indicar la seva valoració amb un sistema simple d'estrelles. Els llibres de la BA es poden endur a casa, només cal emplenar una fitxa de control de préstec.

AVALUACIÓ VALORACIÓ	- Entrevista amb el professorat implicat (ítems d'encerts i propostes de millora). - Enquesta a l'alumnat. - Valoració del Pla de coresponsabilitat i/o avaluació interna de centre: alumnes, professors i famílies.
TEMPORITZACIÓ	Mitja hora de lectura a l'aula, tres dies per setmana.

Experiències en centres d'educació secundària

RECURSOS HUMANS	Equip docent. Comissió de llengües.
RECURSOS MATERIALS	Llibres de la BA. El centre disposa d'una biblioteca general ben dotada, amb un espai acollidor, que s'utilitza molt, tant per a la lectura per plaer com per a la consulta o la realització de tasques escolars. La biblioteca està oberta ininterrompudament de 13:00 a 17:00 hores gràcies a la col·laboració de l'AMPA, que finança la contractació dels serveis d'una bibliotecària. Material dels departaments en préstec.
RECURSOS EXTERNES	

Centre: INSTITUT MIQUEL TARRADELL³⁸ (Barcelona)

TÍTOL: Mitja hora de lectura diària

NIVELL: Activitat adreçada a nois i noies d'ESO i Batxillerat i cicles formatius de torn de matí

OBJECTIUS

- Millorar les competències lingüístiques bàsiques.
- Millorar la comprensió lectora i l'expressió escrita.
- Impulsar la lectura com a font de plaer i coneixement.

DESCRIPCIÓ DE L'ACTIVITAT

A 1er i 2n d'ESO es disposa de BA. També hi ha una biblioteca de centre on es procura que hi hagi la màxima diversitat de propostes.

Tot l'alumnat del centre (ESO, BATX, cicles formatius) fa mitja hora diària de lectura. Depenent del nivell educatiu, aquesta mitja hora és gestionada i dinamitzada d'una

manera o d'una altra. Aquest temps ha d'estar exclusivament dedicat a llegir o a una activitat relacionada amb la lectura (no es poden fer deures, no es pot estudiar, no es pot "fer classe").

1er d'ESO: es lliga el projecte amb el dels padrins de lectura, en col·laboració amb l'alumnat de 2n del Cicle Superior d'Integració Social.

2n d'ESO: llegeixen llibres de la seva BA i periòdicament organitzem la lectura del mateix títol en funció dels lots disponibles a la biblioteca infantil i

³⁸ <http://www.instarradell.cat/p/projete-de-lecturatot-lalumnat-del.html>

Experiències en centres d'educació secundària

juvenil de Sant Pau, amb la qual tenim una relació molt estreta.

En funció de l'oferta del centre de recursos, participen en clubs de lectura (clàssics del còmic, per exemple, els darrers cursos).

3r, 4t i Batxillerat: disposem d'una biblioteca de centre oberta durant aquesta mitja hora. Els alumnes poden anar-hi a escollir el llibre. També participen en clubs de lectura: autors a les aules, BCNegra (depenent de l'oferta concreta del moment).

Cicles Formatius: llegeixen en funció de la decisió del professorat o fan lectura lliure.

S'ha creat un site dedicat a la lectura, en què professors i alumnes publiquen comentaris de llibres, creacions literàries... Es pot consultar a: <https://sites.google.com/a/instarradell.cat/libertarradell/>

Els alumnes reben periòdicament un correu electrònic amb les novetats de les BA i de la BE.

AVALUACIÓ I VALORACIÓ

TEMPORITZACIÓ	Cada dia de la setmana, durant mitja hora. L'activitat es fa just abans de l'estona de pati.
RECURSOS HUMANS	Equip docent.
RECURSOS MATERIALS	Projecte de Millora. BA. Biblioteca de centre.
RECURSOS EXTERNS	Col·laboració amb la biblioteca pública de Sant Pau.

Centre: INSTITUT SOL DE RIU³⁹ (Alcanar)

TÍTOL: Préstec a la biblioteca d'aula

NIVELL: Secundària i Batxillerat, aplicable a tots els nivells

OBJECTIUS

- Facilitar el préstec de llibres des de l'aula.
- Descentralitzar la biblioteca i apropar-la als alumnes.

DESCRIPCIÓ DE L'ACTIVITAT

Es marca al catàleg general d'ePèrgam la ubicació del llibre que surt de la biblioteca del centre. Es crea un Google docs. amb el catàleg de cada aula i s'encarrega el control del préstec als alumnes voluntaris (amb els quals es comparteix el document).

AVALUACIÓ

TEMPORITZACIÓ

Des de l'inici de curs, al primer trimestre s'actualitzen les dades.

³⁹ <https://mail.google.com/mail/u/0/#label/Curs+20152016%2FComunicacions+referents/1523fe6b792390c3?projector=1>

Experiències en centres d'educació secundària

RECURSOS HUMANS	Professorat i alumnat voluntari.
RECURSOS MATERIALS	Armaris i/o lleixes i llibres de la biblioteca de centre.
RECURSOS EXTERNES	

Centre: INSTITUT EL FOIX (Santa Margarida i els Monjos)

TÍTOL: Com triem els llibres per a la BA

NIVELL: 1r/2n d'ESO

OBJECTIUS

- Aprendre a triar llibres.

DESCRIPCIÓ DE L'ACTIVITAT

El docent modela com tria els llibres (reprodueix en veu alta el seu pensament i diu què li crida l'atenció del llibre, què llegeix a la coberta, fa connexions, hipòtesis, què descobreix a la contracoberta, el nombre d'edicions, el tema, el gènere, qui li ha recomanat el llibre...).

A continuació els alumnes (en parelles) s'expliquen com han triat el seu llibre.

En sessions posteriors, de recomanació, els alumnes expliquen individualment com han triat el seu llibre i, com que ja l'han llegit, en destaquen els punts forts i febles i també fan la comprovació de les hipòtesis.

La resta d'alumnes anoten al quadern de lectura: raons per llegir/ raons per no llegir el llibre (escolta activa).

<https://www.youtube.com/watch?v=vweWexOwOEA>

AVALUACIÓ I VALORACIÓ

Tota la classe avalua l'exposició del company, a partir dels punts forts (preparació, capacitat de transmetre informació, to de veu, expressivitat, interès, elements de suport...).

TEMPORITZACIÓ	Cal fer el modelatge (minillió) a l'inici de cada trimestre.
RECURSOS HUMANS	Docent.
RECURSOS MATERIALS	Segons la lectura (llibre físic o digital, booktràiler, crítiques de premsa, objectes...).
RECURSOS EXTERNES	

Observacions : Als alumnes els agrada molt saber quin llibre està llegint el docent, fins i tot si no és del seu nivell de lectura.

Centre: INSTITUT CAN JOFRESA (Terrassa)

TÍTOL: Biblioteca d'aula

NIVELL: 1r d'ESO

OBJECTIUS

- Desvetllar el gust per la lectura.
- Aprendre a escoltar.
- Saber estar en silenci.
- Saber comunicar oralment opinions i pensaments.
- Mantenir la capacitat de concentració al llarg de la sessió.
- Saber seleccionar autònomament les lectures.
- Tenir curiositat per conèixer lectures noves.
- Aprendre a autoavaluar la lectura feta.
- Proposar lectures que interessin l'alumnat.
- Compartir amb els altres les experiències lectores.
- Aprendre a respectar i a tenir cura del material.
- Millorar la fluïdesa lectora, tant silenciosa com en veu alta.
- Millorar la comprensió lectora.
- Reconèixer els gèneres literaris.

DESCRIPCIÓ DE L'ACTIVITAT

La Biblioteca a l'aula és una Matèria Optativa a Primer d'ESO que es comparteix amb Tècniques d'Estudi. Es fa una hora setmanal. L'alumnat dedica quaranta-cinc minuts a llegir o a realitzar activitats relacionades amb la lectura. Ens els últims deu minuts ha d'emplenar el diari de lectura i pot fer les fitxes de recomanacions o de sol·licitud de nou material i

endreçar el carro de lectura.

AVALUACIÓ I VALORACIÓ

S'avalua:

- El nombre lectures fetes, l'increment de la petició de nous llibres, l'actitud durant la sessió.
- L'actitud de silenci quan els companys intervenen en les sessions.
- la lectura silenciosa a cada sessió.
- Les exposicions orals a classe i el lliurament de l'esquema d'aquestes exposicions.
- La fitxa d'autoavaluació de la sessió.
- La disminució de petició d'orientació al professorat i la disminució de lectures no acabades.
- La varietat de lectures fetes, constatades en el diari de lectura.
- La fitxa de la sessió.
- La valoració de les lectures proposades i nombre d'alumnes que atenen la proposta del professor/a.
- El nombre d'intervencions per explicar experiències lectores i fer suggeriments.
- La disminució del nombre de llibres, revistes i còmics malmesos.
- La millora dels resultats en l'avaluació d'aquestes capacitats a les Llengües.
- L'emplenament correcte de la fitxa on es demana el reconeixement del gènere en el diari de lectura i millora en l'avaluació de Llengües.

TEMPORITZACIÓ	1 hora a la setmana
RECURSOS HUMANS	Professorat de llengua

Experiències en centres d'educació secundària

RECURSOS MATERIALS	Carretó de lectures
RECURSOS EXTERNES	

Centre: INSTITUT MONTJUÏC (Barcelona)

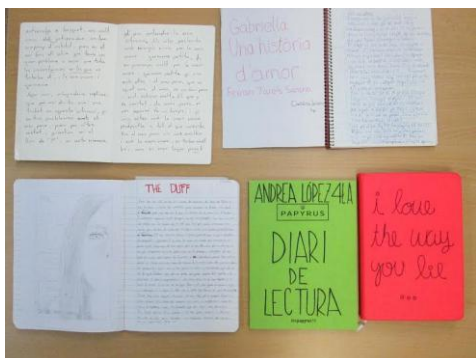
TÍTOL: Diari de Lectura⁴⁰ (títol genèric)

NIVELL: 1ESO, 2ESO, 3ESO (Optativa), 4ESO

OBJECTIUS

- Incentivar el gust per la lectura.
- Establir una continuïtat de treball durant tota la temporització.

DESCRIPCIÓ DE L'ACTIVITAT

És un recurs que permet veure quina és la interacció que s'estableix entre el lector i el text, treballar l'expressió escrita, la comprensió lectora i l'ortografia.

El diari de lectura és una espècie de diàleg amb el llibre que estan llegint. Mentre llegeixen poden escriure les seves impressions personals, idees, opinions, reflexions i interpretacions. Les poden

apuntar després de cada sessió.

Així, un diari de lectura servirà, entre altres funcions, per:

- Pensar sobre el llibre i entendre allò que estan llegint.
- Trobar quins sentiments tenen sobre els personatges.
- Preguntar sobre els fragments que no entenen.
- Recordar el llibre i els personatges.

Cada alumne, que personalitza el seu diari amb el títol que vulgui i decideix què hi vol anar anotant, ha rebut un document d'orientacions (vegeu l'annex) sobre què hi poden escriure i com utilitzar-lo.

⁴⁰ Tot i que aquesta activitat en aquest centre no es promou des de la biblioteca d'aula sinó des de la del centre, s'inclou en aquest dossier com a bona pràctica perquè es podria fer també des de les aules, com s'ha explicat a l'apartat de dinamització.

AVALUACIÓ I VALORACIÓ

1r d'ESO: 1r trimestre un 20% de la nota, 2n i 3r trimestres un 50%.

2n d'ESO: 30% de la nota.

3r d'ESO: 100% de la nota.

4t d'ESO: 30% de la nota.

TEMPORITZACIÓ	1r d'ESO: Tot el curs. 2n d'ESO: 2n i 3r trimestres. 3r d'ESO: (Optativa) 1 quadrimestre. 4t d'ESO: 2n i 3r trimestres.
RECURSOS HUMANS	El professor de la biblioteca del centre.
RECURSOS MATERIALS	- Blog Debocaorella, administrat per Joan Ducròs.- Programa ePèrgam de la Biblioteca de l'INS Montjuïc, degudament enllaçat amb el blog anteriorment esmentat.- Full d'instruccions on es poden trobar un seguit de suggeriments sobre com portar un diari de lectura.
RECURSOS EXTERNS	Utilització dels serveis de la biblioteca Francesc Candel.

Annex: Guia per confeccionar el diari de lectura

Definició

El diari de lectura és una espècie de diàleg amb el llibre que estàs llegint. Mentre llegeixes, hi pots escriure les teves impressions personals, les teves idees, opinions, reflexions i interpretacions. Les pots apuntar després de cada sessió.

Així, un diari de lectura ens servirà, entre altres coses, per:

1. Pensar sobre el llibre i entendre el que llegeixes.
2. Trobar quins sentiments tens sobre els personatges.
3. Preguntar sobre els fragments que no entens.
4. Recordar el llibre i els personatges.

El disseny del teu diari

1. Escull un quadern o una llibreta, preferiblement de tapes dures.
2. Dissenya la portada.
3. Escriu la data cada vegada hi que anotis alguna cosa; numera les pàgines i no oblidis el marge.
4. Posa-hi un títol general; per exemple: "Diari de lectura. Resums i impressions personals" o "La recerca del món perdut".
5. Pots escriure una llista de continguts.
6. Si decideixes copiar algun fragment pots utilitzar un altre color.
7. Fes una secció de vocabulari. Apunta paraules del text que vulguis recordar. És útil que la llista de vocabulari estigui organitzada més o menys així:

Paraula (subratllada) + frase en què apareix + definició/traducció

Contingut

1/ Els llibres podran ser de casa, de la biblioteca de l'escola, de la biblioteca pública, de casa la padrina, de... molts llocs!

2/ Hi podré anotar les raons per les quals he triat el llibre, l'he deixat de llegir o el perquè no m'agradava. Si l'he acabat de llegir, les raons per les quals el recomanaria als meus amics i a les meves amigues...

Experiències en centres d'educació secundària

3/ Puc explicar quines coses m'han agradat, m'han sorprès, impactat o cridat l'atenció.

4/ Explicaré els sentiments que he sentit quan el llegia, si m'ha fet riure, plorar, enfadar, entristir, passar por, somiar, jugar, cantar, dormir...

5/ Explicaré, també, el que m'he imaginat, per què m'agradaria ser aquell personatge i no un altre, per què m'ha costat llegir-lo, si m'agradaria viure l'aventura que explica, si voldria viatjar com els que surten al llibre...

6/ Pots escriure què et passava a la teva vida mentre llegies el llibre.

7/ No has de tenir por de fer-hi gargots, enganxar-hi algun collage artístic o escanejar alguna foto. Les il·lustracions li donaran un altre aspecte molt més interessant.

8/ Si no saps com començar el diari pots fer redacció bàsica: De què tracta el llibre? Com m'he sentit quan he acabat de llegir-lo? No volia que s'acabés? Volia que s'acabés? Ha inspirat algun canvi en la meua vida? Estic empipat per haver perdut el temps?

5. A TALL DE CONCLUSIÓ

Als centres educatius catalans, la BA té com a objectiu principal facilitar l'apropament dels llibres als alumnes, fer dels llibres objectes quotidians en la vida dels alumnes.

S'entén la BE com una unitat documental d'un centre, que ofereix un servei centralitzat on es coordinen tots els recursos i materials adreçats a tota la comunitat escolar. Amb una biblioteca central hi ha major control dels fons (impresos, electrònics o digitals) i dels recursos, la qual cosa optimitza recursos i redueix despeses. Alhora, la BE és un espai diferent, que trenca les dinàmiques de l'aula, ja que tots hi van a fer el mateix: llegir, informar-se, passar una bona estona...

La BA sorgeix com una secció de la BE, una descentralització del fons per apropar-los als alumnes.

En aquest sentit, BE i BA s'haurien de plantejar com a realitats vinculades que es potencien entre elles. La BA es formarà i es renovarà a partir de la BE, tot i que pot recórrer a altres vies, com les aportacions dels mateixos alumnes i professors, o els préstecs temporals de les biblioteques públiques de l'entorn. D'altra banda, disposar de BA permet aproximar els llibres als seus lectors, i facilita el temps de lectura a les aules.

Les BA d'infantil i primària són lleugerament diferents de les de secundària: tenen un espai diferenciat, mobiliari específic, prestatgeries i contenidors adaptats, llibres i altres documents disposats en prestatgeries. A secundària, en canvi, uns pocs llibres disposats en prestatges que, com a molt, reben una retolació especial. Treballar en la millora de l'aspecte físic d'aquestes biblioteques contribuirà, sens dubte, a incrementar-ne la identificació i l'ús.

Les BA haurien de tenir en compte els interessos de tots els alumnes, i per això caldria diversificar-ne els fons i incorporar-hi, a banda de les obres de

ficció, altres materials, impresos i digitals, adaptats a les edats dels lectors, per permetre la realització de diverses activitats significatives i funcionals.

L'èxit de la BA té molt a veure amb la implicació del professorat i de l'alumnat en la seva constitució i dinamització. S'hauria de procurar, sobretot a secundària, trencar l'associació mecànica entre lectura i llengua, i considerar que tota la comunitat educativa s'ha de comprometre en l'adquisició de l'hàbit lector entre els nois i noies. Disposar de biblioteca a l'aula facilitarà molt parlar de llibres i de lectura, de preferències lectores i d'hàbits, però també permetrà utilitzar aquests materials com a suport a les tasques de classe. El professorat pot motivar i estimular l'alumnat a fer ús de les dues biblioteques: la general, com a taller d'investigació i centre de recursos indispensable per fomentar l'hàbit lector, i la d'aula, com a espai al servei dels reptes puntuals, concrets i immediats que es plantegen en qualsevol àrea curricular, però també destinada a llegir per gust quan hi ha un temps per fer-ho.

Entenem la BA com una mena d'aperitiu, un recurs per tastar diverses lectures amb l'objectiu d'obrir la gana de llegir i de conèixer. Una gana, una pràctica lectora que la BA no pot satisfer tota sola, i que necessàriament hauria de dur a altres biblioteques. A l'escolar, en primer lloc, a la pública i a la universitària després, com a recurs per esdevenir una persona lectora i capacitada per comprendre la informació i avaluar-la de manera crítica, tingui el format que tingui.

6. BIBLIOGRAFIA

BADIA, M.; LLADÓ, C. (2013). *Els àlbums i els llibres il·lustrats: una descoberta, diverses veus* [en línia]. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament, 2013.

<http://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0061/8a244715-1333-4a23-adcc-735622e229f8/albums_illustrat.pdf> [Consulta: 28 de febrer de 2016]

BAILLARGEON, C.; BERNIER, M.; CHRISTIN, M; [et al.] (2013). *Pour une complémentarité de la bibliothèque scolaire et de la bibliothèque de classe au primaire*. Table régionale des bibliothécaires des Commissions scolaires des régions de la Capitale-Nationale et de Chaudière-Appalaches (03-12). 28 p. Disponible en línia a:

<http://apsds.org/wp-content/uploads/Comple%CC%81mentarite%CC%81Bibliothe%CC%80queScolaire-Bibliothe%CC%80queClass_2013_Final.pdf> [Consulta: 15 de setembre de 2015].

BARÓ, M.; ALIAGAS, C.; GORCHS, C. (2013). *Com crear un ambient lector a l'escola?* Barcelona: Fundació Jaume Bofill. 65p. Disponible en línia a:

<<http://www.fbofill.cat/sites/default/files/575.pdf>> [Consulta: 28 de febrer de 2016]

CENTELLES, J. (2013). "Lectura de proximitat: sobre la raonable relació de la biblioteca d'aula amb la biblioteca escolar". *Guix*, núm. 398, p. 65. Versió en línia disponible a:

<<https://jaumecentelles.files.wordpress.com/2013/10/7-octubre-2013.pdf>> [Consulta: 15 set. 2015].

CHAMBERS, A. (2007). *Dime: los niños, la lectura y la conversación*. Ciutat de Mèxic: Fondo de Cultura Económica.

CLIJCAT (2010). *Hàbits de lectura dels infants i joves de Catalunya: principals conclusions i recomanacions* [en línia]. [Barcelona]: Consell Català del Llibre Infantil i Juvenil. 17 p.

<<http://www.clijcat.cat/consell/descarregues/estudis/Conclusionsrecomanacions2009.pdf>> [Consulta: 15 set. 2015].

COLOMER, T. (2005). *Andar entre libros: la lectura literaria en la escuela*. Ciutat de Mèxic: Fondo de Cultura Económica.

COLOMER, T. (2009). *Introducción a la literatura infantil y juvenil actual*. Madrid: Síntesis (2a edició revisada i ampliada).

Directrius i estàndards per a les biblioteques dels centres educatius de Catalunya [en línia]. [Barcelona]: Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament: Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya. 43 p.

<http://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0042/38547944-4b4c-4f90-b364-ad81076f48fd/directrius_biblio_centres.pdf> [Consulta: 15 de setembre de 2015]

GENERALITAT DE CATALUNYA. DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT. *El gust per llegir a educació infantil i a primària* [en línia]. Barcelona: 2014.

<http://xtec.gencat.cat/web/.content/projectes/lectura/impulslectura/materialsformacio/documents/02_gust_llegir_infantil_primaria_actualitzat_220216.pdf> [Consulta: 28 de febrer de 2016]

GENERALITAT DE CATALUNYA. DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT. *El temps de lectura a Educació Infantil* [en línia]. Barcelona: 2014.

<http://xtec.gencat.cat/web/.content/projectes/lectura/impulslectura/materialsformacio/documents/03_temps_lectura_infantil_actualitzat_220216.pdf> [Consulta: 28 de febrer de 2016]

GENERALITAT DE CATALUNYA. DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT. *El temps de lectura a Primària* [en línia]. Barcelona: 2014.

<http://xtec.gencat.cat/web/.content/projectes/lectura/impulslectura/materialsformacio/documents/04_temps-de-lectura-a-primaria_actualitzat_220216.pdf> [Consulta: 28 de febrer de 2016]

GENERALITAT DE CATALUNYA. DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT. *L'hàbit lector i el temps de lectura a l'educació secundària* [en línia]. Barcelona: 2015.

<http://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0032/029e5f9d-aff1-4fae-baba-944b3378d360/05_temps_lectura_secundaria.pdf> [Consulta: 28 de febrer de 2016]

GENERALITAT DE CATALUNYA. DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT. *4. La lectura expressiva* [en línia]. Barcelona: 2015.

<http://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0091/e038df67-e978-493b-bc9d-1a8a953d231f/4_lectura-expressiva.pdf> [Consulta: 17 d'abril de 2016]

IES Cubelles (2013). *Els hàbits de lectura de l'alumnat d'ESO de l'Institut Cubelles* [en línia]. Novembre de 2013

<<http://blocs.xtec.cat/iescubelles/files/2014/05/Els-h%C3%A0bits-de-lectura-de-l%E2%80%99alumnat-d%E2%80%99ESO-de-l%E2%80%99Institut-Cubelles.-Novembre-2013.pdf>> [Consulta: 15 de setembre de 2015].

MANRESA, M. (2009). *Els hàbits lectors dels adolescents: efectes de les actuacions escolars en les pràctiques de lectura*. Tesi doctoral dirigida per T. Colomer. Departament de Didàctica de la Llengua i la Literatura i de les Ciències Socials de la UAB. 590, [1.241 p]. Disponible en línia a:

<<http://www.tdx.cat/handle/10803/4685>> [Consulta: 15 set. 2015].

Mobiliari biblioteca escolar (2011) [en línia]. [Barcelona]: Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament

<<https://sites.google.com/a/xtec.cat/mobiliaribibliotecaescolar/?pli=1>> [Consulta: 15 de setembre de 2015]

MOYA OBES, J. (coord.) (2005). *Llegir per aprendre. Una proposta per treballar les lectures a l'ESO*. Barcelona: Universitat Autònoma de Barcelona (sèrie «Eines i estratègies», 16).

OSORO, K. (s.d.). "¿Biblioteca de aula o biblioteca escolar?" *Canal lector*.

Fundación Germán Sánchez Ruipérez. Disponible en línia a:

<<http://www.canallector.com/seccion.php?id=70>> [Consulta: 15 de setembre de 2015]

TEBEROSKI, A.; COLOMER, T. (2001). *Proposta constructivista per aprendre a llegir i escriure*. Barcelona: Vicens Vives.

REYES, L. (2011). "Fer lectors en un context advers". *Articles de didàctica de la llengua i de la literatura*, núm. 53, p. 58-67.

REYES, L. (2012). "El préstec de llibres a l'aula: una oportunitat per a la formació literària i la implicació de la família". *El gust per la lectura* [en línia] Vídeo. Escola Francesc Aldea i Pérez de Terrassa. (Fins al minut 29:44).

<http://www.uab.cat/web/videos/reproduccio-1193208676085.html?param1=10divulgacio¶m2=40cienciessocials¶m4=educacio&url_video=1337839896358> [Consulta: 28 de febrer de 2016]

SPENCER, R. M. (2005). "Developing library classroom children's collections in English for a Catalan private school". *Collection building*, vol. 24, no. 4, p. 117-123.

Disponible en línia a:

<http://britlib.wikispaces.com/file/view/developing_library_classroom_children_s-.pdf/171602805/developing_library_classroom_children_s-.pdf>. [Consulta: 15 de setembre de 2015].

